

UiO : **Det juridiske fakultet**

Straffeloven § 70 – Forebyggende inndragning

Kandidatnummer: 604

Leveringsfrist: 25.04.2017

Antall ord: 17900

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	1
1.1	Oppgavens tema	1
1.2	Begrepsavklaring	2
1.3	Avgrensninger	2
1.4	Metode og rettskilder	3
1.5	Veien videre	4
2	HISTORIKK OG LEGISLATIVE HENSYN	5
2.1	Innledning	5
2.2	Historikk	5
2.3	Formål og legislative hensyn	7
3	FOREBYGGENDE INNDRAGNING ETTER STRL. § 70	9
3.1	Innledning	9
3.2	Inndragningssubjektet – hvem inndragning kan foretas overfor	9
3.3	Inndragningsobjektet – nærmere om tingsbegrepet	10
3.4	”Gjenstand for”, ”brukt ved” og ”bestemt til bruk” ved en straffbar handling	12
3.5	Farevurderingen	14
3.5.1	Oversikt	14
3.5.2	Om vilkåret “tingens art”	15
3.5.3	Om vilkåret “forholdene for øvrig”	18
3.5.4	Nærmere om terskelen	22
3.5.5	Oppsummering	35
3.6	Særlig om ting som er egnet til bruk ved kroppskrenkelser	36
3.6.1	Oversikt	36
3.6.2	Generelt	37
3.6.3	Inndragningsobjekt og faregrunnlag	37
3.6.4	Farevurderingen	39
4	AVSLUTNING	1
	KILDELISTE	1

1 Innledning

1.1 Oppgavens tema

Et av formålene med å ha et straffesystem er å forebygge at kriminelle handlinger begås. Når en tiltalt blir funnet skyldig i å ha begått en straffbar handling, kan han bli møtt med en rekke straffereaksjoner. Inndragning er en slik strafferettslig reaksjon, og innebærer at eiendomsretten til en eller flere av den domfeltes eiendeler overføres til staten. Slik sett kan inndragning også sees i sammenheng med det straffeprosessuelle tvangsmiddelet beslag, som fremgår av straffeprosessloven kapittel 16. Beslag er et virkemiddel som påtalemyndigheten, og til en viss grad politiet, kan anvende i forbindelse med etterforskning av en straffesak. Et beslag er midlertidig av natur og forutsetningen er at tingen i utgangspunktet skal leveres tilbake til den rettmessige eier i etterkant av etterforskningen. Slik sett skiller beslag seg fra inndragning ved at sistnevnte er en endelig reaksjon. Etter at en ting er inndratt opphører eiendomsretten og verdien av tingen tilfaller statskassen.

Temaet for denne oppgaven er forebyggende inndragning. Forebyggende inndragning er hjemlet i straffeloven § 70 og er en reaksjonsbestemmelse som skiller seg fra de øvrige inndragningsgrunnlagene i lovens kapittel 13. Ved forebyggende inndragning er det ikke et krav om at det er begått en straffbar handling. Det er tilstrekkelig at det er en viss sannsynlighet for at den gjenstanden som ønskes inndratt vil bli brukt eller gjort til gjenstand for en straffbar handling. Bestemmelsen har dermed et preventivt formål, og gir adgang til å inndra objekter som kan tenkes å bli brukt eller gjort til gjenstand for en straffbar handling.

Forebyggende inndragning ble innført i 1973 jf. strl.1902 § 37 b, og fremgår nå i straffeloven av 2005 jf. § 70. Bestemmelsen har ved ikrafttredelsen av den nye straffeloven fått et utvidet anvendelsesområde for påtalemyndighetens kompetanse til å inndra ting som anses for å utgjøre en risiko for fremtidige kroppskrenkelser. Dette velger jeg å komme nærmere inn på i punkt 3.

Jeg ønsker å skrive om forebyggende inndragning fordi jeg finner det interessant hvordan en overføring av eiendomsretten fra et individ til staten, kan begrunnes i at det er en viss sannsynlighet for at en straffbar handling vil kunne forekomme. Samtidig finnes det mange avhandlinger og fremstillinger i juridisk teori om de andre formene for inndragning, uten at forebyggende inndragning er blitt viet tilsvarende oppmerksomhet. Når den nye straffeloven trådte i kraft 1. oktober 2015 ble det også innført to nye hjemler for forebyggende inndragning, i § 70 1. ledd 2. og 3. pkt. Den ene hjemmelen stiller opp særregler for inndragning av ting som er egnet til bruk ved kroppskrenkelser, mens den andre gjelder forebyggende inndragning av informasjonsbærere. Jeg kommer nærmere tilbake til hvilke hjemler jeg behandler nedenfor i punkt 1.3.

Jeg har ikke formulert en overordnet problemstilling ettersom jeg i første rekke ønsker å fremstille hva forebyggende inndragning er, hvordan vilkårene skal forstås og hvilke momenter som er aktuelle i vurderingene. Samtidig er det et gjennomgående fokus i oppgaven på hva som er den nedre grensen for inndragning.

1.2 Begrepsavklaring

De fleste begrepene jeg benytter i oppgaven, vil jeg redegjøre for etter hvert som jeg tar de i bruk. Det er likevel noen begreper som jeg anvender gjennomgående i oppgaven og som jeg kort vil trekke frem her.

Med inndragningsgrunnlag sikter jeg til de materielle vilkårene som en bestemmelse oppstiller for at inndragning kan ilegges. For eksempel vil et av de materielle vilkårene for forebyggende inndragning være at tingen vil bli gjort til gjenstand for eller brukt ved en “straffbar handling”.

Med begrepet inndragningsobjekt sikter jeg til tingen som ønskes eller kan inndras. Jeg kommer tilbake til det nærmere innholdet av tingsbegrepet nedenfor i punkt 3.4.1.

Jeg vil også bruke begrepet farekrav og faregrunnlag. Med farekravet sikter jeg til hovedvilkåret for at inndragning kan foretas og med faregrunnlag sikter jeg til den straffbare handling man mener vil oppstå hvis inndragning etter § 70 ikke foretas.

1.3 Avgrensninger

Regelen om forebyggende inndragning har et bredt anvendelsesområde når det gjelder inndragningsobjekter. Jeg har valgt å ikke avgrense oppgaven til å omfatte en spesifikk gjenstand, fordi de interessante grensetilfellene oppstår ved inndragning av ulike objekter og fordi at momentene som fremgår av praksis kan anvendes uavhengig av hva slags gjenstand det er tale om. Imidlertid vil de få ulik vekt i forhold til hva slags gjenstand som inndras. I tillegg til at de momentene som gjør seg gjeldene i farekravet etter § 70 1. ledd 1. pkt. også er relevante i farevurderingen etter § 70 1. ledd 2. pkt.

Den nye hjemmelen for forebyggende inndragning av informasjonsbærere etter § 70 1. ledd 3. pkt. inneholder vilkår som delvis skiller seg fra de øvrige grunnlagene for forebyggende inndragning. Samtidig har forebyggende inndragning av informasjonsbærere en side til vernet av ytringsfriheten.¹ Jeg vil ikke behandle forebyggende inndragning av informasjonsbærere nærmere. Flere av vurderingene vil likevel ha overføringsverdi også til dette grunnlaget.

---

¹ Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) s. 465.

² Eksempelvis vil jeg i punkt 3.4 være innom § 69, ettersom det kan stilles spørsmål ved om bestemmelsen

De øvrige inndragningsbestemmelsene om inndragning av utbytte, utvidet inndragning og inndragning av ting som er brukt ved en straffbar handling behandles ikke, med unntak fra der de har en nær sammenheng med forebyggende inndragning.²

Andre former for straffeprosessuelle tvangsmidler og strafferettslige reaksjoner vil i begrenset grad bli omtalt, og kun i den grad det vil være hensiktsmessig for å illustrere hvordan bestemmelsene henger sammen med reglene om inndragning.

Oppgaven behandler forebyggende inndragning på strafferettens område. Inndragningsbestemmelser i spesiallovgivningen, herunder administrativ inndragning vil ikke bli ikke behandlet, selv om det er flere paralleller mellom inndragningshjemplene også her.

Jeg vil heller ikke gå inn på de prosessuelle og sideordnede spørsmålene som forebyggende inndragning reiser, herunder hvem inndragning kan skje overfor, forholdet til erververe, forholdet til rettighetshavere mv.

Til sist vil jeg også avgrense mot EMK art. 6 om retten til rettferdig rettergang og tilleggsprotokoll 1. art. 7 om dobbelstraff. Forebyggende inndragning har et utelukkende preventivt formål og er ikke å anse som straff etter EMK.³

1.4 Metode og rettskilder

Oppgaven vil i all hovedsak være rettsdogmatisk. Jeg anvender alminnelig juridisk metode i tråd med Eckhoffs rettskildelære, og ser først og fremst på lovt tekst, forarbeider, rettspraksis og juridisk teori.

---

² Eksempelvis vil jeg i punkt 3.4 være innom § 69, ettersom det kan stilles spørsmål ved om bestemmelsen kan brukes i forebyggende øyemed.

³ I vurderingen av om forebyggende inndragning skal foretas kan det få betydning at personen det inndras overfor har begått en straffbar handling. I tillegg vil ofte et krav om forebyggende inndragning oppstå i forbindelse med at en straffbar handling er begått og hvor påtalemyndigheten ønsker å inndra ytterligere ting som ikke har vært brukt ved den straffbare handlingen. Det kan tenkes at dersom man utelukkende begrunnet forebyggende inndragning med at vedkommende allerede har begått en straffbar handling, vil reaksjonen i praksis bli en følge av den straffbare handlingen han har begått, og således kunne få et pønalt preg. Vurderingstemaet legger imidlertid opp til at det både på grunn av tingens art og forholdene for øvrig må trekke i retning av at det foreligger en nærliggende fare for straffbar handling. Hva gjelder EMK så har Den europeiske menneskerettsdomstolen gått langt i å anerkjenne statlige reaksjoner som preventive og ikke pønale. Rui (udatert) s. 47-61.

Lovteksten og forarbeidene gir begrenset med veiledning rundt momentene, vilkårene og terskelen for forebyggende inndragning etter § 70 1. ledd 1. pkt. og 2. pkt.⁴ Jeg vil derfor i større grad basere meg på rettspraksis og juridisk teori.

Jeg vil først og fremst benytte meg av høyesterettsavgjørelser, samt noen lagmannsrettsavgjørelser som omhandler forebyggende inndragning. Imidlertid vil avgjørelser fra lagmannsretten bli tillagt mindre betydning ettersom de har mindre relativ vekt.

Jeg benytter også i stor grad Matningsdals doktoravhandling om inndragning. Matningsdals avhandling er nevnt en rekke steder i den nye straffeloven, og trekkes frem i en rekke avgjørelser fra Høyesterett.⁵ På bakgrunn av overnevnte, og det relativt magre rettskildebildet, finner jeg det naturlig å legge relativt større vekt også på Matningsdals doktoravhandling, selv om utgangspunktet er at juridisk teori først og fremst har betydning som en opplysningskilde.

For inndragning av farlige redskaper som er egnet til bruk ved kroppskrenkelser, har inndragningskompetansen blitt overført til påtalemyndighetene jf. straffeprosessloven § 214 a. Jeg vurderte om beslutningene var noe jeg måtte anvende for å kunne si noe om det nye farekravet, og om disse var nødvendige for å belyse den nedre grensen. Praksisen har kun pågått i et år, noe som tilsier at det ikke er en etablert og fast praksis rundt det nye farekravet, noe som også vil begrense vekten av slike uttalelser.⁶ Det ville også blitt vanskelig å få tak i disse beslutningene.

1.5 Veien videre

I det følgende skal jeg behandle reglene om forebyggende inndragning. For å bedre forstå bakgrunnen og hensikten med forebyggende inndragning, velger jeg først å se nærmere på historikken bak bestemmelsen og de legislative hensynene i kapittel 3. Jeg kommer tilbake til forebyggende inndragning i kapittel 3, før jeg helt avslutningsvis avrunder oppgaven i kapittel 4, og kommer med noen egne bemerkninger.

---

⁴ Se for øvrig Matningsdal (2015) s. 650, som synes å være av samme oppfatning.

⁵ Se blant annet Rt. 2000 s. 40 på side 43.

⁶ Det følger av Eckhoff (2001) s. 233 at vekten av forvaltningspraksis beror på hvor fast, utbredt og varig den er. Det kan også være av en viss betydning om praksisen skriver seg fra organer som domstolene anser for å ha særlig kyndighet på det enkelte rettsområdet. På ene siden kan påtalemyndighetene ha særlig kyndighet når det kommer til å vurdere om forebyggende inndragning bør foretas, men vurderingen i § 70 1. ledd 2. pkt. kan ikke anses for å være på et så komplisert og omfattende rettsområde, at det tilsier at påtalemyndighetenes praksis i dette tilfellet bør tillegges stor vekt. Samtidig vil også påtalemyndigheten måtte forholde seg til rettspraksis som en overordnet rettskildefaktor etter hvert som beslutninger om forebyggende inndragning blir brakt inn for domstolene.

2 Historikk og legislative hensyn

2.1 Innledning

For å bedre forstå og vurdere den strafferettslige reaksjonen forebyggende inndragning, er det nødvendig å se nærmere på historikken bak instituttet. Historien kan også gi oss nyttig informasjon for tolkningen av de ulike bestemmelsene, samt si noe om hvilken vei utviklingen går.

Det er videre hensiktsmessig å ha klart for seg formålene og de legislative hensynene bak forebyggende inndragning. Formålsbetraktninger vil ofte ligge som et bakteppe ved tolkningen av en strafferettslig reaksjon og kan, sammen med historien bak de ulike bestemmelsene, bidra til tolkningen og forståelsen av inndragningsbestemmelsene.⁷

Jeg ser først nærmere på historikken bak inndragningsinstituttet med et særlig fokus på det som er oppgavens tema; forebyggende inndragning (punkt 2.2). Avslutningsvis kommer jeg tilbake til formålene bak forebyggende inndragning (punkt 2.3).

2.2 Historikk

De første bestemmelsene med likhetstrekk til dagens institutt for forebyggende inndragning ble introdusert i kriminalloven av 20 august 1842. Kriminalloven inneholdt en bestemmelse i kapittel 16 og §§ 8-10, om slavetransport og krenkelser av andres frihet. Bestemmelsene åpnet for inndragning av fartøy tilhørende en norsk person dersom fartøyet hadde slaver om bord, og hensikten var å selge disse. Ved en overtredelse skulle skipets last inndras til statskassen. Det samme gjaldt formue som en slik virksomhet måtte antas å bringe inn jf. § 10 2.punktum. Regelen ble også tolket utvidende til å omfatte inndragning av slavefartøy generelt, uten at slavene var ombord på skipet. Med andre ord var dette en av de første mer generelle adgangene til å foreta forebygge inndragning.

Den 3. juni 1874 ble en generell inndragningsbestemmelse innført i kriminallovens kapittel 2 jf. § 40. Hva regelen skulle omfatte var omdiskutert. Etter dens ordlyd kunne gjenstander som var frembrakt ved en straffbar handling eller som hadde vært benyttet, eller bestemt til utførelsen av en straffbar handling inndras, dersom det var nødvendig etter den offentlige interesse. Den åpnet også for inndragning av utbytte. Hva gjaldt tolkningen av bestemmelsens anvendelsesområde var det omdiskutert om hvorvidt den i det hele kunne anvendes dersom en

---

⁷ Matningsdal (1987) s. 121. Hvor mye vekt man kan legge på formål og legislative hensyn må imidlertid sees i sammenheng med legalitetsprinsippet i Grl. § 96 og våre folkerettslige prinsipper, jf. EMK art. 6. Selv om forebyggende inndragning ikke er å anse som straff, er det en strafferettslig reaksjon, det vil si en reaksjon med et element av straff i seg. Jeg går ikke nærmere inn på forholdet til Grl. og EMK i denne besvarelsen, men viser for øvrig til Eskeland (2015) s. 379-381 og s. 410-411.

straffbar handling ikke var begått, og om den kun omfattet gjenstander som primært tjente et ulovlig formål. Ved ikrafttredelsen av strl. 1902, ble deler av bestemmelsen utskilt og tatt inn i en ny § 35 som i større grad åpnet for forebyggende inndragning.⁸ I § 35 stod det:

“Gjenstande, hvis egentlige Bestemmelse er at tjene som Middel ved Forøvelsen af en strafbar Handling , kan , forsaavidt det findes at være i det offentliges Interesse, ved Dom inddrages, i hvis Eie de end er, og uden at Straffesag behøver at være reist eller at kunne reises mod nogen.”

Inndragningsobjektet i § 35 var gjenstander som var laget for å tjene et ulovlig formål, eksempelvis falske nøkler, dirker eller farlige og skadelige gjenstander. Således ville gjenstanden i seg selv materialisere inndragningsgrunnlaget. Men dersom gjenstanden allerede var brukt til en straffbar og forsettlig handling var det § 34 som ble anvendt som inndragningsgrunnlag. Strl. § 35 ble dermed tolket slik at det ikke var et krav om at en straffbar handling var begått. Det var heller ikke slik at det i seg selv var straffbart å lage eller ha falske nøkler mv.

I Rt. 1925 s. 798 kom Høyesteretts kjæremålsutvalg til at det var rimelig å anta at inndragning etter § 35 ikke kom til anvendelse der det ikke forelå et straffbart forhold. Avgjørelsen ble kritisert og ordlyden endret ved lov av 11. mai 1951 nr. 2, hvor det ble klargjort at bestemmelsen kom til anvendelse også der det ikke var begått et straffbart forhold forut for inndragningskravet.⁹

Bestemmelsen fikk også et tillegg som omfattet besittelse og oppbevaring av tyveriverktøy og sprengstoff. Disse gjenstandene kunne inndras dersom besitteren ved flere anledninger var blitt dømt til frihetsstraff for tyveri, heleri eller ran, og dersom vedkommende ikke kunne bevise at gjenstandene skulle tjene et lovlig formål jf. § 35 2. pkt.¹⁰ Bestemmelsens innhold hadde klare likhetstrekk med dagens bestemmelse om forebyggende inndragning. Ved lovrevisjonen av inndragningsinstituttet som ble foretatt i 1973 ble § 35 erstattet med den første klare bestemmelsen om forebyggende inndragning jf. § 37 b. Den nye bestemmelsen åpnet for inndragning uavhengig av om en straffbar handling var begått eller ikke dersom *“tingens art og forholdene for øvrig er fare for at den vil bli brukt til en straffbar handling”*. Bestemmelsen er forgjengeren til, og ble erstattet av nåværende § 70, ved ikrafttredelsen av strl. 2005 den 1. oktober 2015, jf. strl. 2005 § 410.

---

⁸ Matningsdal (1987) s. 53-54.

⁹ Matningsdal (1987) s. 62.

¹⁰ Matningsdal (1987) s. 62.

Den historiske bakgrunnen bak instituttet for forebyggende inndragning viser at lovgiver (i likhet med utviklingen av andre bestemmelser om strafferettslige sanksjoner) har beveget seg fra konkrete bestemmelser, til mer generelle hjemler for forebyggende inndragning. Samtidig kan man se at det underveis har vært vist en tilbakeholdenhet med bruken av inndragning der en straffbar handling ikke er begått, og når en slik adgang først ble gitt var den begrenset til å omfatte gjenstander som kunne tjene et ulovlig formål. Grensene for forebyggende inndragning ble imidlertid vagere ved innføringen av § 37 b. Denne bestemmelsen og praksisen rundt den blir en sentral del videre i oppgaven.

2.3 Formål og legislative hensyn

Hovedtanken bak forebyggende inndragning er at inndragning ikke bør være betinget av at en straffbar handling allerede er begått. Særlig gjelder dette hvor det foreligger en fare for at en straffbar handling vil kunne bli begått om vedkommende beholder tingen.

Politiets forebyggende arbeid innebærer blant annet at de kan foreta ulike inngrep for å hindre straffbare handlinger, såkalt pro-aktiv strafferett.¹¹ Politiloven hjemler en rekke muligheter for at politiet kan ta beslag i eller ta farlige gjenstander i forvaring, se blant annet politiloven § 7 2.ledd.¹² Dersom politiet måtte levere tilbake de tingene de har tatt i beslag eller i forvaring, hvor faren for en straffbar handling er permanent, ville dette åpenbart vært uhensiktsmessig.¹³ Det ville heller ikke vært forenlig med rettsikkerheten til den eier av tingen dersom politiet kunne ta beslag eller forvaring i tingen på ubestemt tid.

På tross av at forebyggende inndragning ikke er å anse som straff, vil formålet være nært knyttet til den preventive effekten man ønsker å oppnå ved å gjøre handlinger og unnlaterer straffbare. Målet med straff er *“å styre atferd i fremtiden, og herigjennom bidra til et samfunn og en sameksistens som en ut fra gjeldene verdiprioriteringer anser som ønskelig”*.¹⁴ Straff skal på bakgrunn av uttalelsen blant annet forhindre uønsket atferd samt forebygge sosial uro.

Bakgrunnen for å straffe har i rettsvitenskapen og sosiologien blitt knyttet til to preventive virkninger; den individualpreventive og den allmennpreventive virkningen. Med den individualpreventive virkningen siktes det til at straff skal uskadeliggjøre, herunder at man fratrar den straffede muligheten til å begå den straffbare handlingen. Med den allmennpreventive virkning siktes det til at straff skal ha en avskrekkende og holdningsskapende effekt. Ved at

---

¹¹ Haugland (2004) s. 12.

¹² For mer informasjon om de enkelte straffebudene som har et forebyggende formål. (Haugland 2004)

¹³ Matningsdal (1987) s. 288.

¹⁴ Innst.O. nr. 72 2004-2005 s. 13.

borgerne ser at samfunnet reagerer og sanksjonerer visse typer atferder, vil borgerne selv avstå fra slik atferd.

I tillegg har straff et pønalt formål, hvor den som straffes skal fratras en rettighet (for eksempel frihet), tid eller verdier for å gjenopprette balansen mellom vedkommende og samfunnet. Slik sett vil straff ha en side og være et utslag til samfunnskontrakten, uten at jeg går noe nærmere inn på dette.

I motsetning til straffebestemmelser har ikke forebyggende inndragning et pønalt formål. Samfunnet reagerer ikke på en handling som inndragningssubjektet har utført, men forsøker å forhindre og verne seg fra en atferd man mener det er sannsynlig at inndragningssubjektet vil begå.¹⁵ Forebyggende inndragning vil på denne måten ha en individualpreventiv virkning. I tillegg vil instituttet også ha en allmennpreventiv virkning ved det bidrar til å forebygge sosial uro, særlig når det er tale om farlige redskaper som i seg selv er egnet til å skape frykt og det er betenkelig at en person er i besittelse av disse. Dette viser seg særlig ved den nye hjemmelen i § 70 1. ledd 2.pkt hvor kravet til fare senkes når tingen er egnet til bruk ved kroppskrenkelser.¹⁶

---

¹⁵ Innst.O. nr. 72 (2004-2005) s. 91.

¹⁶ Hva gjelder beviskravet i strl. § 70 uttalte retten i Rt. 1997 s. 27 at avgjørelsestemaets art ikke innebærer å knytte inndragningen til en konkret handling, og at dette talte for å følge de samme beviskravene som ved straffeutmålingen. Førstvoterende bemerket at bestemmelsen tar sikte på å forebygge straffbare handlinger knyttet til inndragningsobjektet, og at det ville skape vanskelige rettsordninger om beviskravet skulle være likt som ved skyldspørsmålet i strafferetten. Tilsvarende ble også lagt til grunn i Rt. 2000 s. 40 og i Rt. 1998 s. 2006. Se for øvrig Matningsdal (2015) s. 648. Dette innebærer at beviskravet er midlere ved bruk av forebyggende inndragning enn etter skyldspørsmålet i strafferetten for øvrig.

3 Forebyggende inndragning etter strl. § 70

3.1 Innledning

Bestemmelsen om forebyggende inndragning oppstiller tre inndragningsadganger, hvorav to vil bli behandlet i denne oppgaven. Den ene er generell og representerer den tradisjonelle inndragningsadgangen jf. § 70 1. ledd 1. pkt., der hovedvilkåret for å inndra er at det foreligger en “nærliggende fare” for at tingen vil bli brukt ved en straffbar handling. Det andre inndragningsgrunnlaget fremgår av § 70 1. ledd 2. pkt., og gjelder for ting som er egnet til bruk ved kroppskenkelser, dersom det foreligger en “fare” for slik bruk.

Hovedfokuset i oppgaven er på det første inndragningsgrunnlaget. Hva gjelder forskjellen på terskelen i de to farevurderingene, så kommer jeg tilbake til dette nedenfor (punkt 3.6).

Jeg vil begynne med å si noe om hvem inndragning kan foretas overfor (3.2), for deretter å behandle vilkårene i § 70.

For at forebyggende inndragning kan foretas etter § 70 1. ledd 1. pkt. må fire overordnede vilkår være oppfylt. For det første er det bare “ting” som kan inndras. Videre må det være fare for at tingen vil bli “gjort til gjenstand for eller brukt ved” en “straffbar handling”. I tillegg kreves det at det er en “nærliggende fare” for den straffbare handlingen. Selve farevurderingen er igjen inndelt i to undervilkår; det må være en fare for en straffbar handling både på grunn av “tingens art” og “forholdene for øvrig”.¹⁷

Jeg ser først på hvem det kan inndras overfor (punkt 3.2), før jeg ser nærmere på hvilke objekter som kan inndras (punkt 3.3). Deretter går jeg over til å se nærmere på hva som menes med at tingen vil bli gjort til gjenstand for eller brukt ved en straffbar handling (punkt 3.4). I denne sammenhengen vil jeg også knytte noen bemerkninger til strl. § 69 1. ledd bokstav c. Selve farevurderingen, herunder de to undervilkårene, kommer jeg tilbake til mot slutten av kapittel 3 (punkt 3.5).

3.2 Inndragningssubjektet – hvem inndragning kan foretas overfor

Det fremgår av § 70 1. ledd at forebyggende inndragning kan foretas uavhengig av hvem som er eier. Det er altså ikke et krav om at inndragningsobjektet er i eiers besittelse, og heller ikke

---

¹⁷ Jeg kommer tilbake til hvorfor jeg betegner tingens art og forholdene for øvrig som undervilkår nedenfor i punkt 3.5.

et krav om at påtalemyndigheten eller domstolene har kjennskap til hvem som er eier, i det forebyggende inndragning besluttes.¹⁸

Som nevnt innledningsvis i oppgaven, vil jeg ikke gå nærmere inn på de prosessuelle bestemmelsene mv. som fremgår av §§ 71 flg. Imidlertid er det interessant å merke seg at de øvrige inndragningsbestemmelsene oppstiller enkelte vilkår og begrensninger til hvem det kan inndras overfor. For eksempel begrenser § 71 tredje ledd når det kan foretas inndragning etter § 69, som omfatter inndragning av gjenstander som er produktet av, gjenstanden for eller redskapet til en straffbar handling, etter at en straffbar handling er begått.

Ifølge § 71 3. ledd kan det kun foretas inndragning etter § 69 overfor lovbrøteren, eller den lovbrøteren handlet på vegne av. Alternativt kan det foretas inndragning overfor en eier som “har eller burde ha forstått” at inndragningsobjektet skulle brukes ved en straffbar handling. Problemet kan også illustreres ved Rt. 2015 s. 1311. I avgjørelsen hadde en bil som var brukt til smugling blitt inndratt uten at det var tatt stilling til om eieren som bodde i Polen forsto eller burde forstå at tingen skulle brukes ved en straffbar handling. Høyesterett uttalte at uaktsomhetsvurderingen var et materielt krav som ikke kan omgås selv om vedkommende bor i utlandet. Lagmannsretten hadde kommet til det motsatte resultatet og rettet kravet direkte mot lovbrøteren jf. § 74 2. ledd. Lagmannsretten avgjørelse om inndragning ble opphevet.

Tilsvarende begrensninger gjelder ikke for strl. § 70, noe som innebærer at forebyggende inndragning kan brukes som et alternativt dersom det er et preventivt behov, for eksempel på grunn av tingens art, å inndra gjenstanden selv om den ikke tilhører lovbrøteren og eieren har vært aktsom med hensyn til lovbrøterens bruk av tingen.

3.3 Inndragningsobjektet – nærmere om tingsbegrepet

I dette punktet skal jeg behandle tingsbegrepet. Begrepet tolkes likt i de øvrige inndragningsbestemmelsene og er antatt å måtte bli forstått på samme måte i inndragningsbestemmelsene som i straffeprosesslovens kapittel 16 om beslag og utlevering.¹⁹

Tingsbegrepet på strafferetten og straffeprosessens område ble nærmere definert i lovrevisjonen av inndragningsbestemmelsene i 1973 og har ved opphevelses- og endringslovgiving av ulike inndragningsbestemmelser i spesiallovgivningen, fått et utvidet anvendelsesområde da

---

¹⁸ Se også Ot.prp. nr. 31 (1972-1972) s. 10, til den tidligere hjemmelen for forebyggende inndragning i strl 1902 § 37b, hvor det het at forebyggende inndragning kunne ilegges “uansett hvem som er eier og uansett om straffansvar kan gjøres gjeldende mot noen”. Se også strl. § 74. Sistnevnte bestemmelse kan likevel ikke gjøres gjeldende hvor eier kan identifiseres og bor eller oppholder seg i riket, jf. 1990 s. 417.

¹⁹ NOU :2002:4 s. 258.

det har vært et ønske om at inndragningskravet skal kunne sikres etter straffelovens bestemmelser.

Det følger av § 70 1. ledd at det kun er «ting» som kan inndras. Spørsmålet blir således hva som faller inn under begrepet “ting”. Den naturlige forståelsen av ordet “ting”, er at det må være tale om en fysisk gjenstand - noe materielt. Ordlyden er således vid, men gir ingen uttømmende definisjon på hva som kan inndras.

Videre fremgår det i § 70 3. ledd at § 69 2. ledd “gjelder tilsvarende”. I § 69 2. ledd er tingsbegrepet nærmere definert, slik at også rettigheter, fordringer og elektronisk lagret informasjon anses som ting. Vilåret omfatter således mer enn bare fysiske gjenstander.

Tingsbegrepet er også gitt en vid forståelse i rettspraksis. I Rt.1992 s. 904 kom Høyesterett frem til at beslagsadgangen og utleveringsplikten etter straffeprosessloven også omfatter telefonsamtaler som er datalagret hos televerket. I den sammenheng bemerket Høyesterett at tingsbegrepet omfattet mer enn bare legemlige ting.²⁰

Av forarbeidene fremgår det at “elektronisk lagret informasjon” forstås på samme måte som en naturlig tolkning av begrepet “data”, herunder “informasjon som er egnet til elektronisk behandling”. Som eksempel nevnes blant annet virusprogrammer.²¹

Hva som faller inn under rettigheter er også behandlet i praksis. I Rt. 2009 s. 1011 ble et domenenavn beslaglagt. Retten la blant annet vekt på at det var et behov for å beslaglegge domenenavnet og å sette domenenavnet ut av funksjon. Også i Rt. 2012 s. 1180 sluttet høyesterettsankeutvalg seg til lagmannsrettens lovtolkning av at et telefonnummer ble ansett for å være en “ting”. Flertallet fant at det ikke var en forutsetning at tingen hadde en økonomisk verdi. Men bemerket at det til forskjell fra et domenenavn (som ble funnet å ha en økonomisk verdi) at bruken av telefonnummeret hadde avledet en økonomisk verdi i form av å kontakte og selge alkohol til mindreårige. Beslaget var med formål om å sette telefonnummeret ut av funksjon og hindre at de straffbare handlingene fortsatte.

Lovens definisjon av tingsbegrepet har blitt klarere, og mer forenlig med ordlyden, etter at straffeloven av 2005 trådte i kraft. Begrepet er utvidet, og de tidligere begrensningene som var oppstilt gjennom rettspraksis har i stor grad falt bort. Samtidig er det vanskelig å si noe konkret om yttergrensen for hva som regnes som en “ting”. Nyere rettspraksis viser at så lenge det er et legitimt behov for å inndra eller beslaglegge et inndragningsobjekt, så blir ef-

---

²⁰ Rt. 1992 s. 904.

²¹ Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) s. 463.

fektivitetshensynet fort avgjørende. Tingsbegrepet vil dermed i meget liten grad gi veiledning for hvor grensene for forebyggende inndragning går.

3.4 "Gjenstand for", "brukt ved" og "bestemt til bruk" ved en straffbar handling

Et vilkår for å inndra etter § 70 er at det er en fare for at tingen vil bli gjort til "gjenstand for" eller "brukt ved" en straffbar handling.

Straffeloven av 1902 § 37b brukte formuleringen "brukt til" en straffbar handling, noe som kunne indikerte at bestemmelsen ikke var anvendelig dersom det var snakk om ting som kunne bli gjort til gjenstand for en straffbar handling. Bestemmelsen ble imidlertid tolket slik at den også gjaldt situasjoner hvor tingen kunne bli gjort til gjenstand for en straffbar handling, for eksempel ved ulovlig salg. Dette fremgår nå eksplisitt av den nye straffeloven § 70 1. ledd 1. pkt.

Det følger av forarbeidene at regelen er sammenfallende med innholdet i § 69 første ledd første punktum bokstav b og c, som hjemler inndragning når den straffbare handlingen allerede er begått. Eksempler som nevnes er virusprogrammer, falske pengesedler eller pornografisk materiale. Videre blir det lagt til grunn at ting som har vært frembrakt ved en straffbar handling jf. § 69 alternativ a, ikke er ment å omfattes av § 70 fordi slike ting etter sin art forutsetter at en straffbar handling er begått.²²

En naturlig ordlydsfortolking av "gjenstand for" tilsier at gjenstanden i seg selv representerer, eller er den sentrale komponenten i, det straffbare forholdet. Normalt vil inndragningsobjektet i slike tilfeller være en forutsetning eller nødvendighet for den straffbare handlingen.

Det følger av forarbeidene at bestemmelsen omfatter de situasjonene der befatningen med gjenstanden tilsvarer gjerningsbeskrivelsen i det aktuelle straffebudet. Som eksempel nevnes smuglergods og utbytte som er hvitvasket.²³

Som eksempel fra praksis kan nevnes Rt. 1992 s. 601, hvor Høyesterett gav påtalemyndigheten medhold i at en bil som hadde vært objektet for et forsikringsbedrageri, kunne inndras på bakgrunn av dette alternativet.²⁴

---

²² Ot.prp. nr. 90 (2004-2004) s. 464. Se også Matningsdal (2015) s. 650.

²³ Ot.prp. nr. 90 (2004-2004) s. 463.

²⁴ Matningsdal (2015) s. 641. Merk likevel at avgjørelsen omhandler inndragning i etterkant av en straffbar handling, og ikke forebyggende inndragning. Som nevnt ovenfor forutsettes det likevel at ordlyden forstås likt i begge tilfeller.

En naturlig ordlydsfortolkning av alternativet “brukt ved”, tilsier at objektet har tjent som et verktøy eller et hjelpemiddel ved gjennomførelsen av den straffbare handlingen. For eksempel kniven som blir brukt til å begå et drap, eller mobilen som ble brukt til å planlegge et terrorangrep. Inndragningsobjektet er ikke en forutsetning for den straffbare handlingen, men vanligvis noe som gjør det lettere for noen å gjennomføre en straffbar handling. Det må likevel være en tilstrekkelig tilknytning mellom bruken av gjenstanden og den straffbare handlingen.

I forarbeidene nevnes jaktvåpenet som brukes ved ulovlig jakt eller en bil som brukes til å smugle narkotika.²⁵

De to alternativene i § 70 om at inndragningsobjektet blir gjort til gjenstand for eller brukt ved en straffbar handling har også visse likhetstrekk med § 69 bokstav c andre alternativ som åpner for inndragning av ting som er “bestemt til bruk” ved en straffbar handling, og er en alternativ hjemmel for å inndra ting som ikke direkte ble brukt i utførelsen av den straffbare handlingen. Spørsmålet er om man også kan bruke § 69 bokstav c i et forebyggende øyemed.

Etter sin ordlyd åpner § 69 for å inndra alle ting som den som er tiltenkt å brukes i forbindelse med et lovbrudd. Ordlyden trekker i retning av at det avgjørende er inndragningssubjektets hensikt med tanke på hva tingen skal brukes til, uavhengig av om den straffbare handlingen er begått eller ikke.

Dersom politiet ransaker og avdekker et nært forestående ran, vil man altså etter ordlyden kunne inndra eventuelle våpen og transportkjøretøy som var ment å skulle brukes i ranet.

Imidlertid er det et krav om at det foreligger en straffbar handling. Bestemmelsen tar dermed først og fremst sikte på situasjoner hvor man hadde til hensikt å bruke en gjenstand til en straffbar handling, men hvor man likevel ikke brukte gjenstanden til tross for at den straffbare handlingen ble gjennomført.²⁶

Som eksempel kan det vises til en situasjon hvor en gjerningsperson begår et grovt ran med et skytevåpen. Den ammunisjonen som benyttes (puttes i pistolen/avfyres mv.) vil kunne inndras etter § 69 bokstav c første alternativ, ting som er “brukt” ved en straffbar handling. Ammunisjonen vedkommende har på kroppen eller som ligger igjen i ransbilen, vil trolig kunne bli inndratt som følge av at den var “bestemt til bruk” ved en straffbar handling. Ammunisjonen

---

²⁵ Ot.prp. nr. 90 (2004-2004) s. 463.

²⁶ Matningsdal (2016) note 528.

som eventuelt ligger igjen hjemme hos vedkommende, vil i utgangspunktet ikke kunne inndras etter § 69 bokstav c første eller andre alternativ.²⁷

Bestemmelsen vil dermed i utgangspunktet ikke kunne brukes i forbindelse med forebyggende inndragning, ettersom den forutsetter at en straffbar handling har funnet sted, og at det er en viss sammenheng mellom inndragningsobjektet og den straffbare handlingen.²⁸

3.5 Farevurderingen

3.5.1 Oversikt

Hovedvilkåret for å inndra i forebyggende øyemed, er at det må foreligge en “nærliggende fare” for at tingen ved en tilbakelevering vil bli brukt eller gjort til gjenstand for en straffbar handling. Hvorvidt det foreligger en slik “nærliggende fare”, beror på den samlede vurderingen av to underordnede kumulative vilkår.²⁹ Det må være en nærliggende fare for at tingen vil bli brukt eller gjort til gjenstand for en straffbar handling, både på grunn av “tingens art”, men også “forholdene for øvrig”.³⁰ Det er ikke alene tilstrekkelig at tingens art medfører en fare for at den vil bli gjort til gjenstand for eller bli brukt til en straffbar handling. For eksempel vil ikke et våpen kunne inndras med hjemmel i § 70, utelukkende basert på våpenets skadepotensiale. På den andre siden er det ikke alene tilstrekkelig at det er øvrige forhold som tilsier at tingen kan bli brukt til en straffbar handling. For eksempel kan man ikke frata en straffedømt person alle gjenstander han har, begrunnet i at de kan tenkes å ville bli brukt i forbindelse med en straffbar handling. De fleste gjenstander kan i teorien brukes i forbindelse med en straffbar handling, men lovgiver har neppe ment at bestemmelsen skal kunne brukes til å frata en straffedømt person alt han eier.

Praksis viser at de to kumulative vilkårene vil kunne tjene som hovedbegrunnelse i ulike situasjoner. I denne sammenheng uttaler Matningsdal:

---

²⁷ Eksempelen brukes av Matningsdal (1978) s. 257-260 under henvisning til forarbeidene til den tidligere straffeloven.

²⁸ Samtidig kan det være verdt å bemerke at samtlige bestemmelser om inndragning vil kunne ha en forebyggende effekt ved at man kan tenkes å redusere risikoen for fremtidige straffbare handlinger, ved å fjerne de nødvendige ressursene til inndragningsobjektet.

²⁹ Ot.prp. nr. 31 (1971-1972) s. 11.

³⁰ Hvorvidt det er pedagogisk riktig å betegne “tingens art” og “forholdene for øvrig” som vilkår kan diskuteres. Selv mener jeg at det er like, om ikke mer, naturlig å anse de som momenter i en større helhetsvurdering av om det foreligger en fare som nevnt i § 70 1. ledd. 1 .pkt. Samtidig er det på det rene at hverken tingens art eller forholdene for øvrig vil være tilstrekkelig til å oppfylle terskelen. Ettersom både Matningsdal, forarbeidene og rettspraksis synes å betegne disse som vilkår, vil jeg gjøre det samme. Se blant annet Matningsdal (1987) s. 289, LA-2012-35798 og Ot.prp.nr.31 (1971-1972).

“Grunnvilkåret er at det må foreligge fare for en straffbar handling. Det varierer noe fra tilfelle til tilfelle om den hovedsakelig skyldes 'gjenstandens art' eller 'forholdene for øvrig'. Ved absolutte farlige gjenstander (gjenstander som bare kan tjene ulovlige formål) som falske penger o.l. utgjør det første alternativet hovedbegrunnelsen, mens man ved relativt farlige (gjenstander som ved misbruk kan tjene ulovlige formål) som våpen, sprengstoff osv. normalt må søke den i det andre.”³¹

I begge tilfeller er spørsmålet i hvilken grad de kumulative vilkårene tilsier at det foreligger tilstrekkelig fare.

Jeg går først nærmere inn på undervilkåret “tingens art”, og hva dette sikter til (punkt 3.5.2). Jeg går deretter over til å se på hva som menes med “forholdene for øvrig” (punkt 3.5.3), før jeg kommer tilbake til hovedvilkåret og vurderingen av nærliggende fare (punkt 3.5.4). Avslutningsvis vil jeg gi en kort oppsummering i punkt 3.6.5.

3.5.2 Om vilkåret “tingens art”

Tingens art er som nevnt et undervilkår i farevurderingen. Ordlyden tilsier at det er egenskaper ved inndragningsobjektet som må trekke i retning av at det foreligger en fare.³² En slåsshanske er etter sin art særlig egnet til å utøve vold, noe som trekker i retning av at det vil være fare for slik bruk. Et annet eksempel kan være en bil som er spesialtilpasset for å frakte smuglervarer, og som dermed etter sin art representerer en fare for en straffbar handling.

For at inndragningsobjektets art skal kunne trekke i retning av en fare for en straffbar handling, må den vurderes opp mot den straffbare handlingen den utgjør en fare for. Tingen må således være egnet til å utføre den straffbare handlingen. Matningsdal uttrykker dette på følgende måte:

“Kravet må være at den aktuelle gjenstanden ville stå så sentralt i det fremtidige hendingsforløp, at det ville være hjemmel til å inndra den om handlingen man fryktet hadde blitt utført.”³³

---

³¹ Dette er Matningsdal (1987) s. 293.

³² Om begrepsbruken i forhold til vilkåret “tingens art” oppstiller Matningsdal et skille mellom de relativt farlige gjenstander og de absolutt farlige gjenstander, se Matningsdal (1987) s. 293. Jeg vil ta utgangspunkt i denne inndelingen, men også knytte noen bemerkninger til tingens skadepotensiale. Med skadepotensiale mener jeg i denne sammenheng de fysiske skadene som tingen kan påføre et individ. Samtidig tar jeg også med de psykiske skader som en ting kan forvolde, for eksempel som følge av trusler om at tingen brukes til å påføre en fysisk skade.

³³ Matningsdal (1987) s. 294.

Dette tilsier at man må kunne forestille seg at tingen kan brukes til den straffbare handlingen og at det er en tilknytning mellom den og den straffbare handlingen.³⁴

Det kan videre reises spørsmål ved om det stilles noen minimumskrav til inndragningsobjektets art.

I forarbeidene til strl. (1902) § 37 b uttaler lovgiver at det ikke er et krav om at tingens art ubetinget medfører en fare for en straffbar handling og at det avgjørende i vurderingen er om det etter omstendighetene foreligger en fare.³⁵ Som eksempel nevnes det at faren for at en person utbrer pornografisk materiale vil være nærliggende hvis vedkommende er i ferd med å mangfoldiggjøre pornografisk materiale. Et annet eksempel er at det ofte vil være en nærliggende fare for at en person benytter et virusprogram til å begå dataskadeverk dersom han ikke har en plausibel grunn til å være i besittelse av virusprogrammet.³⁶

Eksempelene viser at tingen ikke må være ulovlig å være i besittelse av. Ulovlige gjenstander og ting vil kunne inndras etter § 69. Samtidig kan de indikere at tingen bør være av en straffverdig eller umoralsk art.³⁷ I tillegg er det verdt å merke seg at eksempel illustrer at jo mindre fremtredende tingens art er i farevurderingen, jo mer kreves det av forholdene for øvrig for at vilkårene det foreligger en tilstrekkelig fare.

Bestemmelsens formål og forarbeidene trekker i retning av at det avgjørende må være om det foreligger en fare for at en straffbar handling vil inntre. Således er det få holdepunkter som støtter opp om at vilkåret "tingens art" setter en begrensning for hvorvidt bestemmelsen kommer til anvendelse ut ifra hva slags inndragningsobjekt det er tale om. Samtidig stiller

---

³⁴ Se også drøftelsen i punkt 3.4.

³⁵ Ot.prp.nr. 31 (1971-1972) s. 10.

³⁶ Det er lovlig å være i besittelse av skadelige dataprogrammer så lenge man ikke har forsett om å bruke dem, (Sunde) s. 95.

³⁷ I Rt. 1991 s. 986 ble det antatt at kontanter falt utenfor inndragningsadgangen til § 70. Retten la til grunn at bestemmelsen tok sikte på farlige gjenstander som var egnet til å brukes som redskap ved forbrytelser. Dette har man gått tilbake på, men i lys av den vurderingen man må foreta i hver enkelt sak, er det tenkelig at det vil kreves en høy terskel for at man skal kunne inndra kontanter. Strl. § 68 hjemler inndragning av utbytte overfor en som finnes skyldig i en straffbar handling som kan gi betydelig utbytte. Inndragning av formuesgoder kan foretas dersom vedkommende ikke kan bevise at de ikke er ervervet på lovlig måte. På den måten har denne bestemmelsen likheter med forebyggende inndragning fordi formuesgoder som stammer fra en straffbar handling vil være gjenstand for en straffbar handling, som for eksempel heleri. Slik sett kunne § 70 bli brukt på slike handlinger også, men den lovtekniske løsningen legger ikke opp til det. I teorien vil bestemmelsen kunne anvendes på rene formuesgoder, men i lys av vurderingstemaets krav til forholdsmessighet skal det nok en del til før man kan inndra et formuesgode i forebyggende øyemed. I tillegg kan det stilles spørsmål ved om lovgiver har ment at man også skal kunne vektlegge den "indirekte" faren som formuesgoder kan tenkes å representere, ved at gjenstanden brukes til å kjøpe/selge ting som i seg selv er straffbar, eller som kan brukes til en straffbar handling.

loven krav om at det “på grunn av” tingens art og forholdene for øvrig foreligger en fare for straffbar handling, slik at faren må begrunnes i både tingens art og de øvrige forhold. Spørsmålet er hvor langt man kan trekke grensen for når en ting etter sin art finnes å kunne materialiserer en fare. Ettersom man uansett ikke vil kunne basere en inndragning etter § 70 utelukkende på tingens art, må man også se vilkåret i sammenheng med “forholdene for øvrig”.

Nedenfor skal jeg trekke frem noen eksempler der faren for straffbar handling var liten sett i lys av “tingens art”.

Rt. 2000 s. 40 er illustrerende. Saken gjaldt en person som var dømt for voldtekt mot tre kvinner. Kvinnene var neddopet og bevisstløse når voldtekten fant sted. Domfelte hadde fotografert voldtektene og politiet beslagla over 500 fotografier som var tatt av damene, samt tilsvarende bilder tatt av andre kvinner. Bildene av damene som domfelte hadde voldtatt ble inndratt i medhold av øvrige inndragningsbestemmelser. Bildene av de andre kvinnene var ikke brukt ved en straffbar handling og var i utgangspunktet lovlige å være i besittelse av. Spørsmålet var om det forelå en fare for spredning eller offentliggjøring av bildene. Sentralt her er hva retten bemerker i tilknytning til momentet «tingens art»:

“Når arten av bileta vert sett i samanheng med det som har kome fram om domfelte sin handlemåte, finn eg likevel at det er fare for at bileta vil bli nytta til ei strafflagd handling.

I vår sak er domfelte funnen skuldig i alvorlege strafflagde handlingar, og dei aktuelle bileta har tilknytning til situasjonar som har likskap med dei han er dømd for. Situasjonen kan vere annleis viss bilete av same art vert beslaglagde hos personar der det ikkje er slik tilknytning til strafflagde handlingar.”³⁸

Her tar høyesterett en annen straffbar handling enn den som ligger til grunn for farevurderingen til inntekt for hvorfor tingen etter sin art utgjør en fare.³⁹

Retten kom også til at vedkommende, i lys av sine handlinger, heller ikke hadde en aktverdig grunn til å ha bildene, noe som tilsier at dersom en relativt farlig gjenstand har en helt spesiell

---

³⁸ Rt. 2000 s. 40 s. 42-43.

³⁹ Det kan samtidig diskuteres om det retten egentlig legger vekt på er at bildene sannsynligvis stammer fra straffbare handlinger. De bildene som ble påstått inndratt gjaldt bilder av jenter som domfelte var frifunnet for å begå overgrep mot, i tillegg til flere jenter som påtalemyndigheten og politiet ikke hadde klart å identifisere.

tilknytning til en straffbar handling som adressaten for tingen har begått, kan dette få betydning i vurderingen av hvorfor vedkommende ikke har et aktverdig formål med å besitte den aktuelle tingen, på grunn av dens art. Tilknytningen til den straffbare handlingen fikk også betydning for å bevise hans manglende aktsomme formål med bildene.⁴⁰

Et annet eksempel om relativt farlige gjenstander fremgår av Rt. 2009 s. 1011. Her ble flere domenenavn inndratt, da Høyesterett ga påtalemyndigheten medhold i at det forelå en fare for at de ville bli brukt til prostitusjonsformidling. Det ble anført fra forsvarers side at et av domenenavnene ikke hadde et innhold som indikerte at det skulle brukes til eskortetjenester og stripping. Domenet ble likevel inndratt, blant annet fordi det forelå en mulighet til å formidle nettadressen gjennom et annonseblad.

Avgjørelsen er et eksempel på inndragning av en ting som isolert sett ikke har et skadelig eller umoralsk innhold, men hvor det var bruksmuligheten og andre forhold i det aktuelle tilfellet som utgjorde en fare for at tingen ble brukt i forbindelse med en straffbar handling

3.5.3 Om vilkåret “forholdene for øvrig”

Spørsmålet om det er fare for en straffbar handling kan som nevnt ikke løses ved å kun se på tingens art. Det er summen av tingens art og “forholdene for øvrig” som må utgjøre den nødvendige faren.

En tolkning av “forholdene for øvrig” tilsier at det må foretas en helhetsvurdering hvor flere ulike momenter vil være av interesse. Vilket er en sekkepost som fanger opp alle forhold som kan medføre at det foreligger en fare for at tingen kan bli brukt eller gjort til gjenstand for en straffbar handling.

Et våpen er et av de klareste eksemplene på hva som er å anse som et farlig redskap. Likevel kan ikke våpenet inndras uten at man har en grunn til det. Og hvis det er snakk om en gjenstand uten et skadepotensiale som for eksempel en nettadresse vil faren for at tingen vil bli brukt til en straffbar handling begrunnes i “forholdene for øvrig”. Slik at vilkåret har minst like stor selvstendig betydning dersom hovedbegrunnelsen for inndragning søkes i “forholdene for øvrig”.⁴¹

En gjennomgang av rettspraksis viser at forholdene for øvrig har blitt tolket vidt, og at en lang rekke momenter har inngått som del i vurderingen av om forholdene for øvrig tilsier at det

---

⁴⁰ Dette har imidlertid en side til forholdene for øvrig og terskelens relativitet som jeg kommer tilbake til.

⁴¹ Matningsdal (1987) s. 293.

foreligger en tilstrekkelig fare. Det vil være for omfattende å gi en fullstendig og uttømmende redegjørelse for alt som kan tenkes å være av betydning, slik at jeg i stedet vil forsøke å oppstille noen overordnede momenter/typetilfeller på hva som kan vektlegges under vilkåret forholdene for øvrig. Ettersom hensikten med dette punktet er å gi en oversikt over relevante momenter under “forholdene for øvrig”, og siden jeg kommer tilbake til flere av avgjørelsene nedenfor under punkt 3.5.4, vil jeg gå fort gjennom de aktuelle avgjørelsene her.

3.5.3.1 *Straffbare forhold*

I Rt. 1998 s. 2006 fant Høyesterett det klart at forholdene for øvrig tilsa at det var fare for at tingen ble gjort til gjenstand for en straffbar handling. Avgjørende her var at tiltalte selv hadde endret rammenummeret på motorsykkelen, slik at motorsykkelen representerte et forfalsket dokument. I den forbindelse uttalte retten at hensikten med tiltaltes handlinger “*kan vanskelig være en annen enn - i de sammenhenger hvor dette er av betydning - å skape et uriktig bilde av motorsykkelen*”. I Rt. 2000 s. 40 la retten vekt på at det forelå flere kopier av utuktige bilder, noe som fikk betydning i retning av at faren for spredning var større. Retten uttalte at faren for spredning forutsatte at bildene fantes i flere eksemplarer, noe som også var tilfelle i saken.⁴² Selv om det ikke blir sagt eksplisitt vil det faktum at vedkommende har kopiert opp bildene kunne gi en antydning til at han har foretatt seg noe som er en sentral forutsetning for å overtre straffebudet. I Rt. 2009 s. 1011 om beslag av domenenavn og spørsmål om de kunne inndras, var det av betydning for farevurderingen at en av de siktede i saken tidligere hadde formidlet prostitusjonstjenester gjennom et blad.⁴³

3.5.3.2 *Subjektive forhold*

Det fremgår av rettspraksis at subjektive forhold også kan ha betydning for farevurderingen. Forholdene for øvrig får ofte større betydning når subjektive forhold ved eieren indikerer at det er fare for misbruk.⁴⁴ I rettspraksis er det for eksempel lagt vekt på en persons psykiske tilstand og ordinære handlingsmønster.

---

⁴² Avgjørelsen er omtalt nærmere ovenfor under punkt 3.6.2.

⁴³ Muligheten for forebyggende inndragning er ikke i seg selv gjenstand for foreldelse.⁴³ Dette har sammenheng med at bestemmelsen tar sikte på å forhindre at straffbare handlinger kan gjennomføres, og at den ikke er en reaksjon på at en slik handling har blitt gjennomført. Så lenge de øvrige vilkårene er oppfylt, vil et inndragningsobjekt kunne inndras. Et annet spørsmål er om man i farevurderingen kan vektlegge at inndragningssubjektet tidligere har begått en straffbar handling, eller om adgangen er avskåret dersom den straffbare handlingen som påberopes, er foreldet. Sagt med andre ord; kan rettsanvender vektlegge at inndragningssubjektet har begått lignende straffbare handlinger hvor disse er foreldet? Ettersom forebyggende inndragning ikke tar sikte på å straffe inndragningssubjektet, men har et mer allment preventivt formål, taler de beste grunner for at rettsanvender bør kunne vektlegge også slike forhold.

⁴⁴ Matningsdal (1987) s. 293.

I Rt.1993 s. 83 hadde en sterkt beruset person avfyrt fire skudd med et haglgevær, i et boligstrøk. Retten hevdet at vedkommende gjennom de straffbar handlingene hadde vist at han i en psykisk presset situasjon og under påvirkning av alkohol, var tilbøyelig til å misbruke våpene på en måte som representerte en betydelig fare for omgivelsene. Inndragningskravet ble opprettholdt selv om sakkyndighetsvurderingen fant at det var liten risiko for at vedkommende kom til å opptre på samme måte igjen. Selv om avgjørelsen viser at en persons psykiske tilstand er relevant i vurderingen av om forholdene for øvrig tilsier at det foreligger en tilstrekkelig fare, er det ingen eksempler i praksis på at psykisk ustabilitet har vært utslagsgivende hvor inndragningsobjektet ikke har et stort skadepotensiale.

3.5.3.3 Inndragningsobjektets miljø og forholdet til tredjeparter

Det fremgår av praksis at det miljøet en person ferdes i kan trekkes inn i helhetsvurderingen rundt forholdene for øvrig. I Rt. 1997 s. 27 uttalte retten:

*“Det er i og for seg klart at det miljø de siktede ferdes i, kan være relevant ved avgjørelsen. Utgangspunktet må imidlertid tas i hvilken fare våpnene vil representere ved tilbakelevering til de enkelte siktede”.*⁴⁵

I forlengelsen av å vektlegge det miljøet en person ferdes i, er det naturlig å legge til grunn at dersom det er en fare for at en tredjemann misbruker en person sin ting, så vil dette også kunne vektlegges. Rt. 1997 s. 1282 er illustrerende. Saken gjaldt inndragning av narkotikautstyr. Lagmannsretten hadde lagt vekt på at kona til eieren av utstyret misbrukte narkotika. Avgjørelsen ble imidlertid opphevet da begrunnelsen ikke var tilstrekkelig konkret. Men den gir et eksempel på at dette er et forhold som kan vurderes. De samme betraktningene underbygges av Matningsdal som henviser til svensk rett og eksempelet om at forebyggende inndragning kan anvendes dersom det er fare for at vergen til en umyndig vil misbruke vedkommende gjenstand.⁴⁶ Etter mitt syn er det heller ikke særlig unaturlig eller urimelig at en eier får en eiendel inndratt dersom han ikke klarer å forhindre at øvrige personer bruker gjenstandene til straffbare handlinger.

3.5.3.4 Aktverdig formål

I Rt. 2000 s. 40 var det av betydning om personen hadde et aktverdig formål med å ha grove pornografiske bilder. Bildene ble ansett for å være lovlige, men på grunn av personens tidligere handlinger fant retten at han neppe hadde et aktverdig formål med å ha bildene.

---

⁴⁵ Rt. 1997. s. 27 s. 30.

⁴⁶ Matningsdal (1987) s. 294.

3.5.3.5 Om vilkåret “straffbar handling”

For at inndragning kan foretas etter § 70 må det være fare for at inndragningsobjektet blir gjort til gjenstand for eller brukt til ved “straffbar handling”. Vilkåret er det samme også i §§ 67-69, men da slik at det er et krav om at en straffbar handling er begått.⁴⁷ Forebyggende inndragning omfatter imidlertid også de tilfellene der en straffbar handling allerede er begått. I den forbindelse fremgår det i forarbeidene at det er antatt at bestemmelsen gjelder uavhengig av hvilken hjemmel for inndragning som vil være aktuell hvis en straffbar handling blir gjennomført.⁴⁸

En naturlig tolkning av “straffbar handling” tilsier at vedkommende har opptrådt på en måte som er sanksjonert med straff. Slik sett trekkes en grense mot reaksjoner som ikke er å anse som straff etter norsk strafferett. For eksempel kan man, etter ordlyden ikke inndra gjenstander begrunnet med at inndragningsobjektet har handlet på en måte som kan medføre en administrativ sanksjon.

Videre følger det av forarbeidene at det ikke er et krav om at de fire straffbarhetsvilkårene er oppfylt.⁴⁹ Eksempelvis kan inndragning foretas uavhengig av om personen var utilregnelig, jf. 67 1.ledd 3. pkt. Det samme også gjelde for forebyggende inndragning etter § 70.⁵⁰ Det som gjenstår er at handlingen må oppfylle en objektiv gjerningsbeskrivelse i et straffebed.

Det kan også legges til grunn at vilkåret gjelder både handlinger hjemlet i spesiallovgivingen og i straffeloven. Det ligger også i ordlyden at både større og mindre handlinger omfattes. Etter den nye straffeloven er skillet mellom forbrytelse og forseelse opphevet, slik at “straffbar handling” er en fellesbetegnelse på både større og mindre lovbrudd.⁵¹ Alvoret av den straffbare handlingen vil likevel være et sentralt moment i vurderingen av om kompetansen bør brukes, og også om faren er tilstrekkelig.⁵²

---

⁴⁷ Ettersom forebyggende inndragning etter sitt formål skal ha en preventiv effekt, er det naturlig nok ikke et krav om at en straffbar handling er begått for at vilkåret i § 70 skal være oppfylt. Se også Matningsdal (1987) s. 154.

⁴⁸ Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) s. 346. Det henvises i den forbindelse til *Straffelovkommentaren I* side 276 til 277 med henvisninger.

⁴⁹ Ot.prp.nr. 90 s. 245.

⁵⁰ Noe annet ville være i strid med hensikten bak bestemmelsen, samtidig som det ville oppstilt paradokser som ville gjort bestemmelsen lite anvendelig. Hvordan skal påtalemyndigheten eksempelvis kunne vurdere om det er en fare for en handling hvor vedkommende ville utvist tilstrekkelig skyld, og heller ikke vært i en situasjon hvor det av ulike årsaker kan foreligge straffefrihetsgrunner? Samtidig er det her tale om en preventiv reaksjon for å avverge en straffbar handling. Behovet for å avverge en slik situasjon gjør seg like gjeldende uavhengig av om vedkommende kan tenkes å være straffbar i ettertid. Se for øvrig Matningsdal (1984) s. 294.

⁵¹ Ot.prp. nr. 91 (2003-2004) s. 55, se også Andenæs (2016) s. 8

⁵² Matningsdal (1987) s. 292. For mer om farevurderingen, se nedenfor i punkt 3.6.

Det er ingen rettskilder som sier noe om den straffbare handlingen som legges til grunn i § 70 må konkretiseres. Vurderingstemaet legger imidlertid opp til at man foretar en viss konkretisering av den straffbare handlingen, da det er et vilkår om at inndragningsobjektet har egenskaper som tilsier at det er en fare for en straffbar handling. Men det ville være unaturlig om man måtte angi et konkret straffebed i forbindelse med hvilken fare man mener at tingen utgjør.

Er det tale om en kniv er det ikke et krav til at man identifiserer hvorvidt den utgjør en fare for kroppskrenkelse eller grov kroppskrenkelse, eller om en bil som er ombygd og spesialtilpasset for smugling utgjør en fare for smugling av alkohol eller narkotika.

For å kunne rette et krav om forebyggende inndragning overfor en person som befinner seg i utlandet, må handlingen være straffbar etter utenlandsk rett.⁵³

3.5.4 Nærmere om terskelen

3.5.4.1 Innledning

I dette punktet skal jeg belyse farekravets nedre grense. Ovenfor har jeg knyttet noen bemerkninger til de enkelte vilkårene, men i dette punktet vil fokuset være på hvordan momentene sammen kan oppfylle kravet til nærliggende fare for straffbar handling ved hjelp av rettspraksis. Jeg vil først og fremst basere drøftelsen på nyere avgjørelser fra Høyesterett. Dette har sammenheng med utviklingen som har funnet sted i etterkant av lovrevisjonen i 1973 § 37 b. I tillegg vil jeg også anvende enkelte lagmannsrettsavgjørelser som er illustrerende for farevurderingen ved et stort skadepotensiale.

3.5.4.2 Kravet til nærliggende fare

I forbindelse med ny straffelov ble ordlyden i faregrunlaget endret fra “fare” til nærliggende fare” i 70 1. ledd 1. pkt. Endringen var ment som en videreføring av gjeldene rett og var ikke ment å endre rettsstilstanden. Dette innebærer at praksisen før denne endringen også er relevant for å kaste lys over hva som er ment med nåværende ordlyd. Meningen med presiseringen er at det kreves en særlig god begrunnelse for å inndra i forebyggende øyemed.⁵⁴ Det

---

⁵³ I LB-2013-71878 ble et stort parti med alkoholholdige varer beslaglagt av svensk politi, Tiltalte hadde innført varene fra Tyskland til Sverige uten å fremlegge varene for tollvesenets kontroll. Begrunnelsen for inndragningen var at dersom varene ble levert tilbake til tiltalte, ville han ulovlig innføre alkoholen til Norge, og omsette den i strid med tollovens og alkoholovens regler. Inndragningen kunne ikke foretas i forebyggende øyemed, da innførsel av en vare til norsk territorium utenom tollvesenets kontroll ikke var straffbart etter svensk rett, vilkåret “straffbar handling” ikke var oppfylt jf. § 12 1. ledd bokstav c.

⁵⁴ Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) s. 465.

var også diskutert om det etter ordlyden skulle kreves “særlig fare”, men “nærliggende fare” ble funnet å være mer i tråd med gjeldene rett.⁵⁵

En naturlig tolkning av ordlyden “nærliggende fare”, er at det foreligger en risiko som i tid eller sted er på vei til å inntre.

Det er fastsatt i forarbeidene at formuleringen ikke realiserer et krav til sannsynlighetsovervekt,⁵⁶ noe som tilsier at det ikke er et krav om at man vet at en fare vil inntre. I de eldre forarbeidene følger det av straffelovrådets uttalelse at «det avgjørende må være om det under de foreliggende omstendigheter må antas å være fare for at tingen vil bli brukt ved en straffbar handling».⁵⁷ Dette tilsier at det vil være tilstrekkelig dersom man tror at en fare vil inntre og at det ikke er et krav til at man må være tilnærmet sikker på at tingen utløser en fare hvis den leveres tilbake.

Det fremgår av forarbeidene at den skjerpene ordlyden er ment for å reflektere kravet til faregrad slik den er forstått i rettspraksis.⁵⁸

Sentralt her er Rt. 1997 s. 27 hvor Høyesterett viste til at loven stiller et krav til at det må foreligge en “*konkret og noenlunde nærliggende fare*” for at tingen vil bli brukt ved en straffbar handling, og at det ikke er i tråd med farekravet, å legge til grunn at den kan bli det. En hypotetisk eller abstrakt fare som tilsier at tingen kan bli brukt ved en straffbar handling er ikke tilstrekkelig. I tillegg viser rettspraksis og juridisk teori at man skal være tilbakeholden og vise varsomhet ved bruk av bestemmelsen.⁵⁹ Ytterligere vil faregrensen være relativ til verdien av inndragningsobjektet og den/de straffbare handlingen(e) som man mener det foreligger en fare for.⁶⁰ Dersom det er snakk om en ting av mindre verdi, skal det mindre til dersom det er tale om alvorlige straffbare handlinger.⁶¹

---

⁵⁵ NOU 2002:4 s. 259.

⁵⁶ Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) s. 465.

⁵⁷ Ot.prp. nr. 31 (1971-1972) s. 10.

⁵⁸ Ot.prp.nr. 90 (2003-2004) s. 347.

⁵⁹ I Rt. 1991 s. 248 var det spørsmål om inndragning av voldsprodukter. Her uttalte Høyesterett: “*Det er antatt at det bør vises en viss tilbakeholdenhet ved anvendelsen av denne inndragningsbestemmelsen, jfr. Brat-holm, Strafferett og samfunn, 576-577 og Matningsdal, Inndragning, 291.*”

⁶⁰ Rt. 2000 s. 40 og Matningsdal (1987) s. 292.

⁶¹ Det følger av § 70 2. ledd at retten kan påby tiltak som kan forebygge at tingen blir brukt til lovovertrædelser. Som eksempel fremgår det i forarbeidene at man kan pålegge eieren av en gammel hagle å gjøre den defekt. Det er imidlertid en forutsetning at tiltaket kan bidra til å avverge faren for at tingen vil bli gjort til gjenstand for eller brukt ved en straffbar handling. Spørsmålet om forebyggende tiltak har blant annet blitt vurdert i Rt. 1961 s. 611 og LE-2012-6350. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) s. 347-348.

3.5.4.3 Rettspraksis

Rt. 1997 s. 27 er en sentral avgjørelse om farekravet. Som nevnt ovenfor er dommen prejudikatet som fastsetter at regelen stiller krav til en konkret og nærliggende fare. I den forbindelse er det interessant å se nærmere på rettens vurdering.

Saken gjaldt inndragning av fire haglegevær som politiet hadde beslaglagt under en ransaking i forbindelse med en voldsepisode, der flere medlemmer av en MC-klubb var mistenkt for legemsbeskadigelse. Geværene tilhørende A, B og C ble oppbevart med godkjent våpenlås. For person C sitt vedkommende hadde han oppbevart et gevær på loftet i klubblokalet på midlertidig basis. Geværet lå i et våpenetui i en krok, under noen andre gjenstander. De øvrige våpnene hang inne på en vegg i et lukket rom.

Faregrunnlaget bygget på at selve oppbevaringen av våpnene i MC-klubbens lokaler medførte en fare for straffbare handlinger. Spørsmålet var om våpnene kom til å befinne seg der igjen.

Høyesteretts mente at lagmannsrettens uttrykksmåte innebar en klar nedbygging av lovens krav og uttalte følgende:

“Avgjørelsen bygger i vesentlig utstrekning på en beskrivelse av negative trekk ved MC-miljøet, generelt og på det lokale plan. Det er i og for seg klart at det miljø de siktede ferdes i, kan være relevant ved avgjørelsen. Utgangspunktet må imidlertid tas i hvilken fare våpnene vil representere ved tilbakelevering til de enkelte siktede.”⁶²

Høyesterett vurderte forholdet opp mot hver enkelt siktet. For person C ble det lagt vekt på at oppbevaringen var av et tilfeldig og midlertidig preg i forbindelse med at han var i en flyttefase. Samtidig var C et medlem av klubben.

For tiltalte A var det av betydning at han ikke var medlem av klubben og at han eide våpen fordi han var aktiv i heimevernet. Underrettens begrunnelse var dermed ikke tilstrekkelig for å oppfylle farekravet. Vedrørende B fant retten det mer usikkert, men avgjørelsen ble opphevet slik at retten ikke tok nærmere stilling spørsmålet, ettersom saken for Bs tilfelle uansett skulle bli behandlet på nytt.

Rettsavgjørelsen viser for det første at man kan vektlegge hvilket miljø inndragningssubjektet ferdes i. For det andre at utgangspunktet må tas i hvilken fare som materialiseres ved tilbake-

---

⁶² Rt. 1997 s. 27 s. 30.

levering til den enkelte. Etter min vurdering trekker saken i retning av at man kan vektlegge omstendigheter som ikke kan belastes personen direkte, men at det da stilles et krav om en konkret tilknytning mellom personen og omstendigheten. Det vil for eksempel ikke være tilstrekkelig at en person er medlem i en klubb. Et medlemskap i seg selv tilsier ikke nødvendigvis at personen har en tilknytning som er tilstrekkelig konkret. Men hvis en person har en ledende stilling i en klubb eller en sentral rolle i det aktuelle miljøet kan det trekke i retning av at faren er konkret. Sannsynligheten for at for eksempel personen hadde tatt med våpenet tilbake til klubblokalet, kunne tenkes å være noe høyere i et slikt tilfelle, enn for en som kun har en sporadisk tilknytning. Det samme måtte også gjort seg gjelde for medlemskap, i for eksempel en facebookgruppe. Men de tilfellene som eventuelt kunne medført inndragning av en informasjonsbærer på grunn av en hatefull ytring, faller imidlertid utenfor temaet her.

Samtidig viser avgjørelsen hvordan både C og A hadde aktverdige formål med å ha våpnene i klubblokalet, noe som medførte at det ikke forelå en tilstrekkelig fare for at våpnene ville bli brukt til en straffbar handling. Forholdene var altså slik at man befant seg under den nedre grensen for forebyggende inndragning etter § 70 1. ledd 1. pkt.⁶³

En naturlig følge av kravet til konkretisering medfører også at det må være konkrete holdpunkter i miljøet som faktisk tilsier at det foreligger en fare. De kan ikke baseres på antakelser eller fordommer om et miljø eller en gruppe. For eksempel hvis faregrunnlaget baseres på fare for vold eller trusler, må det det være holdpunkter for at det miljøet faktisk er belastet med slik kriminalitet.

I avgjørelsen ovenfor var ransakingen utløst av en voldsepisode og selv om det ikke fremgår direkte av dommen, kan det, etter min vurdering være tilstrekkelig for at miljøet utgjør en fare for straffbare handlinger, både dersom voldsepisoden innebærer bruk av våpen, eller ikke. Samtidig må det vurderes om det er tale om en enkeltstående hendelse, eller om hendelsen er en følge av dette miljøet. Det at det er tilgang til våpen på et sted der det oppstår tilfeller av vold, vil være nok til å trekke i retning av det foreligger en konkret og nærliggende fare for at de kan bli brukt til straffbare handlinger. Det er ikke uvanlig at en voldsepisode kan eskalere slik at det tys til våpen, enten ved trusler eller bruk. Dette har også en side til kravet om at inndragningsobjektet må ha en tilknytning til de straffbare handlingene som påberopes. For eksempel kan man ikke vektlegge at noen i miljøet er kjent for å begå vinningsforbrytelser, hvis det er snakk om å inndra våpen, så sant det ikke er fare for at våpnene kan bli brukt i forbindelse med slike forbrytelser.

---

⁶³ I dag ville situasjonen trolig blitt vurdert etter § 70 1. ledd 2. pkt., noe som kunne fått betydning for resultatet.

En annen sak av interesse er LE-2012-6350. Saken gjaldt inndragning av en ombygd bil som var spesialtilpasset til å tåle en tung last. Smuglerne hadde leid bilen fra et leasingselskap som var ukjent med hva leietakerne hadde brukt den til, og at den var blitt ombygd.

Lagmannsretten fant det utvilsomt at det forelå et marked for ombygde smuglerbiler i Latvia, og i nabolandene, og dermed sannsynlig at den ville blitt solgt videre og brukt til en straffbar handling. Avgjørende her var imidlertid bilens egenskaper,⁶⁴ men det viser hvordan et kriminelt miljø kan få betydning i vurderingen.

Selv om jeg mener at miljøet kan vektlegges som et moment i farevurderingen under forholdene for øvrig, kan det ofte være like naturlig å ta dette med som et moment under personens handlingsmåte. Det sentrale i begge tilfeller er at det er noe ved personen som utløser en fare for at tingen vil bli brukt ved en straffbar handling.

Rt. 1997 s. 1282 er illustrerende. Saken gjaldt inndragning av narkotikautstyr. Inndragningskravet omfattet blant annet 94 piper, 2 røykerør i tre, 2 pesolavekter og 3 brevvekter. Utstyret tilhørte forretningen til person B. Det var i tillegg tatt i beslag i hasjisj som tilhørte ektefellen til B.

Høyesterett bemerket at lagmannsretten hadde tillagt A sitt jevnlige forbruk av hasj avgjørende vekt i vurderingen av faren for straffbar handling- at gjenstandene ville bli brukt til å konsumere hasj. Videre uttalte retten at det ikke fremgikk av lagmannsrettens begrunnelse noe som tilsa at det forelå et personlig behov for A å benytte seg av utstyret. Det var heller ikke bra at underretten ikke hadde tatt opp spørsmålet om hvorvidt A sitt misbruk materialiserte en spesiell fare for at utstyret ville bli kjøpt av andre med sikte på å bruke narkotika. Til det siste antar jeg at det siktes til at retten mener at det var større sannsynlighet for at pipene skulle selges for å finansiere A sitt misbruk, og at dette trakk i motsatt retning av at det var hun selv som skulle bruke det. Sett i lys av hvor mye utstyr det var snakk om (94 piper) burde det være mer konkrete holdepunkter for at A kom til å benytte seg av alt utstyret.

Retten uttalte at man skal vise tilbakehold med bruk av forebyggende inndragning. Det var snakk om gjenstander som ikke hadde et stort skadepotensiale, og den straffbare handlingen som de skulle utgjøre en fare for, ville i utgangspunktet bare gå utover den ene personen som misbrakte narkotika. Behovet for prevensjon ville dermed ikke gjøre seg like gjeldene i et slikt tilfelle. Det ville også vært uheldig dersom en persons misbruk generelt skulle kunne få

---

⁶⁴ Ettersom eieren av bilen ikke var involvert i smuglingen, fant retten det rimelig å påby forebyggende tiltak. Eieren fikk dermed mulighet til fjerne de delene som gjorde bilen egnet til smugling.

så stor betydning for de som omgås og/eller bor med en person med slike problemer. Salg av pipene var i seg selv fullt lovlig og kunne brukes til å røyke lovlige tobakksvarer.

Dommen viser at dersom man skal kunne begrunne inndragning på bakgrunn av at en annen person vil misbruke tingen, så er det ikke tilstrekkelig at vedkommende driver med noe kriminelt, selv om det har en nærhet til den straffbare handlingen som påberopes. På den andre siden kunne saken, i lys av bestemmelsens relativitet, fått et annet utfall dersom personen bodde med en som var voldelig og det var tale om inndragning av for eksempel et jaktvåpen. Det ville da trolig vært tilstrekkelig at vedkommende var voldelig, gitt at det også var konkrete holdepunkter for at vedkommende faktisk kom til å benytte seg av våpnene. Det ville imidlertid ikke vært tilstrekkelig at personen ofte var innblandet i slåsskamper på byen.

I Rt. 2009 s. 1011 fant Høyesterett at lagmannsretten hadde lagt til grunn en riktig terskel etter § 37 b, og henviste til lagmannsrettens begrunnelse. Et av spørsmålene i saken var om politiet ved mistanke om straffbar prostitusjonsformidling kunne ta beslag i domenenavn som "kunne antas å inndras" etter straffeprosesslovens regler om beslag. Etter siktelsen hadde de tiltalte vært involvert ved å bistå med utforming, fotografering og trykking/distribusjon av bladet E-Zone og nettstedet www.E-sone.no, som drev med ulovlig prostitusjonsformidling. Vedrørende en nettside (trykkformidling.no) var det anført fra siktedes side at det ikke var noe ved navnet som indikerte at dette domenet skulle brukes i forbindelse med slike ulovlige aktiviteter. Til dette uttalte lagmannsretten:

“Det er riktignok slik at de ni domenenavnene ikke har den samme navnelikhet med annonsebladet, men det kan ikke være avgjørende. Hvilken nettside man bør kontakte som interessert kunde kan det opplyses om i annonsebladet”.

Uttalelsen viser at nettsiden ikke måtte ha et navn som indikerte noe seksuelt eller hadde en tilknytning til prostitusjon, således var ikke tingens art av en type som trakk i retning av en straffbar handling. Det materialiserte likevel en fare for straffbar prostitusjonsformidling at nettsiden kunne trykkes i bladet. Den muligheten de siktede hadde til å formidle prostitusjon var dermed av betydning.

Lagmannsretten bemerket videre at noe av virksomheten til personene bestod i å trykke opp bladet E-ZONE-kontakt, som var brukt til å formidle prostitusjonstjenestene. Det fikk dermed liten betydning for fareterskelen at domenenavnet hadde et ikke-seksuelt innhold. Det var også betydning at en av de siktede tidligere var dømt for en tilsvarende straffbar handling, i tillegg til at et av domenenavnene allerede var beslaglagt da det var brukt ved en straffbar handling.

Vedrørende domenenavnet uten et seksuelt innhold kan det tenkes at det ville vært annerledes dersom prostitusjonsformidlingen ikke ble annonsert gjennom et blad, men kun baserte seg på tilfeldige søk på nettet. Den aktuelle nettsiden ville trolig ikke utgjort en fare for prostitusjonsformidling i samme grad hvis det ikke var noe som kunne formidle at denne adressen hadde et slikt innhold.

Imidlertid var denne adressen en av ni andre domenenavn, hvor de øvrige hadde et seksuelt innhold, slik at det i lys av de overnevnte omstendighetene kunne blitt vanskelig å påvise et aktsomt formål med dette navnet også, i tillegg til at verdien av gjenstanden veid opp mot de straffbare handlingene, også kunne trekke i retning av at farekravet var oppfylt.

Samtidig er det et krav til en konkret og nærliggende fare, slik at man skal være forsiktig med å anerkjenne en slags smitteeffekt mellom inndragningsobjekter av samme type, men med ulikt innhold, selv om de er tatt i beslag i den samme straffesaken er det ikke gitt at det er en nærliggende fare for at de vil bli brukt til en straffbar handling.

Domenedommen har også noen likhetstrekk med Rt. 2000 s. 40. I avgjørelsen ble en person dømt for voldtekt mot tre kvinner, brudd på legemiddeloven og for narkotikaforbrytelser. Kvinnene var neddopet og bevisstløse, og voldtektene ble utført med dildoer, sigaretter og ved samleie. Domfelte hadde fotografert voldtektene og politiet beslagla over 500 fotografier av blant annet handlingene og tilsvarende bilder tatt av andre kvinner. Bildene av de andre kvinnene var ikke brukt ved en straffbar handling og var i utgangspunktet lovlige å være i besittelse av. Spørsmålet var om det forelå en fare for spredning eller offentliggjøring av bildene. Det ble lagt til grunn at de avbildede ikke hadde samtykket til fotograferingen.

Det ble lagt vekt på den skaden det ville medføre dersom bildene ble spredd, og at bildene var av en slik art som i forbindelse med personens handlinger tilsa at han ikke hadde et aktverdig formål med bildene,⁶⁵ noe som senket terskelen for å konstatere at det forelå en “nærliggende fare”.

Selv om det ikke fantes noen konkrete eksempler på at domfelte hadde vist bildene til noen andre og at tiltalte hadde gitt uttrykk for at de var til privat bruk så fant retten det likevel at det forelå en fare for slik spredning. I den sammenheng vektla Høyesterett at det fantes kopier av bildene, at det fantes et miljø for spredning av slike bilder, og at tiltalte ikke hadde et aktverdig formål med å ha dem.

---

⁶⁵ Retten bemerket at saken kunne blitt annerledes dersom tilsvarende bilder ble beslaglagt hos en person der det ikke er en slik tilknytning til straffbare handlinger.

Saken var helt spesiell. Tilknytningen mellom bildene og det vedkommende var straffedømt for, var unik fordi bildene gjenspeilet ganske nøyaktig de situasjonene som tiltalte ble dømt for, men med andre kvinner. Retten mente at personen i lys av sine "handlinger" ikke hadde et aktverdig formål med bildene. Det er tenkelig at retten sikter både til det at bildene gjenspeiler de straffbare handlingene personen har begått, og at han har flere kopier.

Avgjørelsen er en dissensavgjørelse, noe som svekker betydningen noe. Dissenterende dommer fant at det ikke var grunnlag for inndragning da bevisene i saken tilsa at det kun var fare for at bildene kunne bli brukt til en straffbar handling, og altså ikke at de ville bli brukt. Etter min vurdering er saken på grensen. Dersom vedkommende for eksempel tidligere var dømt for å ulovlig formidling av bilder, eller om det var bevis for at han hadde vist de til andre ville farekravet blitt oppfylt. (Retten påpekte også det siste, men la ikke avgjørende vekt på det). Sett i lys av den teknologiske utviklingen som åpner for at man kan spre materiale til et grenseløst antall personer ved hjelp av et tastetrykk, har faren for spredning også blitt større enn hva den var i denne saken, noe som etter min vurdering trekker i retning av at det i en så spesiell sak som Rt. 2000 s. 40 er tilstrekkelig å påvise et manglende aktverdig formål for å oppfylle farekravet.

Avgjørelsen viser at det har betydning om personen har et aktverdig formål med en ting, i tillegg til at en annen straffbar handling enn den påtalemyndigheten anfører at tingen utgjør en fare for, kan begrunne en persons manglende aktverdig formål med en ting.

Samtidig var saken helt spesiell. Bildene som ble beslaglagt var med motiver av de jentene personen hadde voldtatt, men også av jenter som tiltalte var frifunnet for å ha begått straffbare handlinger mot, i tillegg til jenter som han ikke ville identifisere. Det er tenkelig at retten egentlig fryktet at bildene var gjenstand for en straffbar handling og fant det nødvendig å inndra bildene, uten at det sies direkte. En slik begrunnelse ville trolig komme i strid med uskyldspresumsjonen. Tilknytningen bildene hadde til personens handlinger i tillegg til sakens grovhet var helt spesiell, slik at dens overføringsverdi til andre typer saker vil antakeligvis også være begrenset. En tilsvarende form for smitteeffekt mellom inndragningsobjektene vil vanligvis ikke vil være konkret nok.

I tillegg kan avgjørelsen tas til inntekt for at en handling i retning av oppfyllelsen av den straffbare handlingen i faregrunlaget, kan få betydning.

En annen avgjørelse av interesse er Rt. 1998 s. 2006. Saken gjaldt inndragning av en Harley Davidson. Eierne var funnet skyldig i uaktsomt heleri der pengene kunne ledes tilbake til selve sykkelens motor. Motoren kunne dermed inndras med hjemmel i strl. § 35, da den kun-

ne knyttes direkte til heleriet og ble ansett som “frembrakt ved, eller gjenstand for” en straffbar handling jf. strl. § 35. Rammen, girkassen, gaffelen og motoren bestod av originale deler hvor identifikasjonsnumrene var blitt fjernet og erstattet med nye nummere opptil flere ganger. Disse delene kunne ikke spores tilbake til heleriet og kunne ikke inndras etter strl. § 35 1.ledd. Imidlertid var motorsykkelen å anse som et “falsk dokument” etter strl. § 182. Retten kom frem til at en tilbakelevering av sykkelens øvrige deler, medførte en fare for at sykkelens igjen ville kunne benyttes som et falsk dokument jf. strl. § 182. jf. strl. § 37 b.

Innledningsvis påpekte Høyesterett at det ved falsknerier er “tingens art” som er det sentrale momentet og at utgangspunktet i vurderingen av tingen, er tilstanden den var i ved beslaget. I tillegg fant retten det lite tvilsomt at det var en konkret fare for at rammenummeret ville bli benyttet til en straffbar handling. Den tiltalte hadde selv endret rammenummeret med den hensikt å skape et uriktig bilde av motorsykkelen.

Retten bemerket også at de konkrete forhold i saken talte for inndragning. Av konkrete forhold kan flere ting ha fått betydning. Høyesterett fant at handlingen materialiserte en hensikt hos tiltalte som også gjorde at faren for at han ville benytte den til straffbare handlinger, var konkret og nærliggende.

I forhold til at retten henviste til de konkrete forhold i saken, kan det reises spørsmål ved om farekravet hadde blitt oppfylt dersom det ikke var tiltalte selv som hadde manipulert motorsykkelen. Faren for benyttelse av falsk dokument kunne i en slik situasjon blitt mindre konkret fordi det ville være snakk om to forskjellige typer forbrytelser. Samtidig ville vedkommende sin befattning med kjøretøyet (heleriforbrytelsen), kunne tenkes å trekke i retning av at han ikke hadde et aktverdig formål med tingen i sin helhet, i tillegg til at tingens art klart trakk i retning av inndragning. Men i lys av at det kreves en konkret og nærliggende fare og at lovbruddet i dette tilfellet ikke ville medført alvorlige konsekvenser, slik som tilfellet var i Rt. 2000 s. 40 om de utuktige bildene, ville ikke heleriet etter min vurdering representert en tilstrekkelig fare. Med andre ord var det etter min mening avgjørende at det var den tiltalte som selv hadde forfalsket rammen.

Det kunne imidlertid fått et annet utfall dersom vedkommende hadde ti andre motorsykler med falske rammenummer, men ikke akkurat den som var gjenstand for heleriet. Sett i lys av dommen om nettadressene kunne dette eksempelet hatt noen likhetstrekk til den, samtidig ville det komme an på verdien av sykkelens, sett i lys av bestemmelsens relativitet.⁶⁶

---

⁶⁶ I Rt. 2011 s. 606 ble utfallet det motsatte. Tiltalte visste ikke at sykkelens var manipulert og ble frikjent etter strl. § 182 1. ledd, som hjemlet den som “i rettstridig hensikt benytter som ekte eller uforfalsket et ettergjort eller forfalsket dokument”. Retten bemerket at det var benyttelse av den falske rammenummeret som var

Avgjørelsen viser at dersom vedkommende står bak manipuleringen av tingen slik at den tjener et ulovlig formål, så skal det svært lite til for at forebyggende inndragning kan foretas. Det er fastsatt i rettspraksis at det ved forfalskninger kan reageres strengt fordi slike ting representerer absolutte farlige gjenstander som ikke kan tjene lovlige formål. Med andre ord taler tingens art med styrke for at det foreligger en nærliggende fare. Rt. 1961 s. 611 er illustrerende hvor saken fikk et annet utfall overfor en uskyldig eier. I denne saken var det imidlertid andre hensyn som gjorde seg gjeldene. Saken gjaldt inndragning av falske Munch-malerier etter strl. § 35, som åpner for inndragning av ting som er “bestemt til å tjene som middel til forøvelsen av straffbare handlinger”. Til tross for at de falske underskriftene kunne fjernes som et forebyggende tiltak, slik at bildene ville fremstå som vanlige kopier, fant retten at inndragning måtte skje overfor en uskyldig eier som måtte lide et stort økonomisk tap. Det ble lagt vekt på at bildene var blitt kopiert uten eierens tillatelse og at de var brukt ved utøvelsen av bedragerier, samt at det ville være uheldig for Munchs omdømme om bildene skulle brukes, til tross for at de var til privat bruk.

Avgjørelsen er imidlertid gammel og av noe mindre rettskildemessige vekt, på grunn av utviklingen innenfor reglene om forebyggende inndragning. Avgjørelsen kan likevel belyse momenter som gjør seg gjeldene ved falsknerier. Hvordan objektet vil fremstå ved en tilbakelevering kan også være av betydning. Imidlertid var inndragningsobjektene av en helt spesiell art, som krevde inndragning i forebyggende øyemed, til tross for at det rammet eieren hardt. De samme hensynene kan gjøres gjeldene ved inndragning av manipulerede kjøretøy, men en retting av disse vil kunne ha en tilstrekkelig forebyggende effekt ved at kjøretøyet vil være i sin riktige stand igjen. I motsetning til hva som var tilfellet med falske malerier som fortsatt ville vært uønskede kopier.

Nå har jeg tatt for meg flere avgjørelser om relativt farlige ting som ikke har et spesielt skadepotensiale, med unntak for prejudikatavgjørelsen jeg omtalte innledningsvis (Rt. 1997 s. 27).

Ut ifra det som fremgår ovenfor har forholdene for øvrig hatt stor betydning i disse sakene og av forhold av særlig betydning, har en persons tidligere straffbar handlinger, hans aktverdige

---

straffbart, og ikke besittelse av denne. Ettersom tiltalte antakeligvis ikke ville få sykkelen tilbake i registret stand og at han hadde begjært den avregistrert, var det en feil at lagmannsretten ikke hadde drøftet farekravet under den forutsetning av at han fikk sykkelen tilbake i registret stand, med et nytt identifikasjonsnummer. Benyttelse av sykkelen ville således ikke medført en overtredelse av straffebudet. Avgjørelsen sier ikke noe direkte om fareterskelen, men hva som faktisk må legges til grunn når man vurderer faren. I herværende sak var faren avverget ved at sykkelen ble avregistrert. Retten måtte i så fall tatt stilling til om personen kom til å forfalske rammen på nytt.

formål med tingen og den faktiske muligheten en person har for å misbruke en ting som etter sin art er relativt farlig og uten skadepotensiale, fått betydning.

Som en deloppsummering viser drøftelsen at oppfyllelsen av farekravet ofte vil bero på om personen har begått en straffbar handling som likner den som påberopes i faregrunnlaget, eller eventuelt en annen straffbar handling som kan bidra til å påvise personens manglende aktverdige formål med en ting. Samtlige av avgjørelsene er imidlertid på grensen av hva som er konkret nok til å representere en nærliggende fare, slik at de er egnet til å illustrere den nedre terskelen for forebyggende inndragning. Som en foreløpig konklusjon, ser vi at når det er tale om relativt farlige gjenstander (altså ting som kun vil tjene et ulovlig formål om de misbrukes), så må det være klare holdepunkter for at tingene vil bli gjort til gjenstand for eller brukt til straffbare handlinger dersom de ikke inndras.

I det følgende vil jeg trekke frem noen avgjørelser der det har vært tale om inndragning av ting med et skadepotensiale.

I Rt.1993 s. 83 ble et haglegevær, syv rifler, en bajonett, en slire og ammunisjon inndratt med hjemmel i strl. 1902 § 37 b. En sterkt beruset person hadde avfyrt fire skudd med et haglegevær, i et boligstrøk. Tre skudd var avfyrt i luften og det fjerde mot en postkasse. Det ble lagt til grunn at han ikke hadde kontroll over skuddene. Personen ble dømt etter løsgjengerloven for vold mot offentlig tjenestemann og etter strl. § 352 for uforsvarlig adferd som var egnet til å volde fare for andres liv og helbred. Høyesterett fant at omstendighetene i saken tilsa at en annen løsning enn inndragning etter § 37 b ville være uforsvarlig.

Retten knyttet flere bemerkninger til forholdene i saken. De la vekt på at våpnene representerte en livsfare for omgivelsene. Videre var det av betydning for vurderingen at vedkommende ved de straffbare handlingene hadde vist at han i en psykisk presset situasjon, og at han under påvirkning av alkohol var tilbøyelig får å misbruke våpnene på en måte som representerte en betydelig fare for omgivelsene.

I den psykiatriske vurderingen fremkom det opplysninger om at domfeltes psykiske tilstand var av en forbigående og av atypisk karakter.

De sakkyndige hadde også konkludert med at det var en liten risiko for at den samme tilstanden ville oppstå i fremtiden og at vedkommende kunne anses som psykisk frisk. Dette var ikke av avgjørende betydning for rettens vurdering, da de fant at personen fortsatt hadde et snev av psykiske problemer og at han nøt alkohol.

Saken viser at en persons psykiske tilstand kan være et sentralt moment i farevurderingen og at det ikke nødvendigvis er avgjørende at han erklæres frisk eller på bedringens vei, når det kommer til inndragning av gjenstander med et stort skadepotensiale. Avgjørelsen illustrerer også at farekravet er relativt slik at terskelen blir lavere ved så alvorlige handlinger, da behovet for prevensjon blir særlig viktig.

Avgjørelsen trekker i retning av at det skal lite til for at vilkårene er oppfylt, dersom en psykisk ustabil person først begår straffbare handlinger av så alvorlig karakter, selv om han blir ansett som nesten helt frisk i ettertid.

En annen avgjørelse om inndragning av skytevåpen er Rt. 1994 s. 783. En person var dømt for heleri av et gevær, og etter strl. § 352 og løsgjengerloven § 17 i forbindelse med skyte episoden. Vedkommende hadde skutt fem skudd i luften med en automatrifle og handlingene fant sted i et tettbebygde strøk. Personen hadde hatt høy promille da de straffbare handlingene ble begått. Det var lagt ned påstand om inndragning av en del våpen og ammunisjon som domfelte var lovlig eier av, og som han hadde våpenkort for. Retten fant det lite tvilsomt at det forelå en fare en fremtidig straffbar handling.

I forbindelse med inndragning av gjenstander med et stort skadepotensiale er også Rt. 1991 s. 248 som jeg nevnte ovenfor sentral. Retten uttalte at bestemmelsen kunne benyttes til å forebygge overtredelse av produktloven, men at enhver oppbevaring av voldsprodukter hjemme ikke kunne materialisere et inndragningskrav etter § 37 b. Videre fikk det betydning at vedkommende ikke hadde vært innblandet i voldskriminalitet tidligere.

I forbindelse med inndragning av gjenstander med et stort skadepotensiale ønsker jeg også å trekke frem enkelte avgjørelser fra underrettspraksis, selv om disse har mindre relativ vekt.

Den første saken av interesse er LB-2010-14015. Saken gjaldt inndragning av en sabel og et sverd overfor en person som tidligere var dømt for trusler. Personen var 39 år og stoffmisbruker, og var medisineret mot angst. I tillegg var han domfelt en rekke ganger for narkotika og vinningsforbrytelser. Personen hadde i tillegg ADHD og sinnemestringsproblemer. Sabelen og sverdet var håndlaget av faren og ble gitt til han da han var liten. Gjenstandene hadde således stor affeksjonsverdi.

Lagmannsretten uttalte:

“Selv om domfelte er stoffmisbruker, har diagnosen ADHD, og selv erkjenner at han tidvis kan føle aggresjon og sinne for den behandling han får i det offentlige hjelpeapparat, finner lagmannsretten at grunnvilkåret for å foreta inndragning av de to våpen

ankesaken gjelder ikke er oppfylt. Domfelte har ved en anledning truet en person med gasspistol, men for øvrig har han bare benyttet verbale trusler og utskjelling. Bruk av våpen og trusler med våpen ligger følgelig utenfor hans ordinære handlingsmønster. Risikoen for at han skal ta med seg og benytte en sabel på 30-40 cm. og ett sverd på godt over en meters lengde til straffbare handlinger, ligger uansett under det som må kreves av faregrad etter strl. § 37 b.”⁶⁷

Det interessante her, er at lagmannsretten finner at det ikke er noe med personens handlingsmønster som trekker i retning av en fare for straffbare handlinger, selv om vedkommende tidligere har fremsatt trusler. Lagmannsretten finner det usannsynlig at det er fare for at personen kommer til å bruke knivredskapene til liknende handlinger, selv om det er på det rene at vedkommende har fremsatt trusler for lignende forhold, og som han også er tidligere straffedømt for.

Resultatet ble det motsatte i LB-2012-35798. Denne saken gjaldt inndragelse av i underkant av hundre forskjellige typer kniver. Tiltalte ble dømt for trusler som han hadde fremsatt ved å holde en kniv mot halsen til fornærmede og uttalt at han visste hvor datteren hennes bodde. Retten fant at omgang og bruk av kniv var en del av siktedes ordinære handlingsmønster. I sammenheng med hans psykiske lidelser var vilkårene for inndragning åpenbart oppfylt. Det er naturlig å legge til grunn at også mengden av knivene han eide kunne bidra til å belyse hans handlingsmønster.

Skillet mellom LB-2010-14015 og LB-2012-35798 synes å være nærheten mellom inndragningsobjektet, den straffbare handlingen det anføres å være en nærliggende fare for samt vedkommendes tidligere adferd.

En annen sak som er av interesse er LB-2003-15553. En mann ble dømt etter strl. § 127 1. ledd 2. alt. for vold mot offentlig tjenestemann og etter strl. § 352 1. ledd for ved bruk av skytevåpen å ha gjort seg skyldig i uforsiktig atferd egnet til å volde fare for andres liv eller helse. Domfelte hadde skutt to skudd i luften med en jaktrifle ca. 50 meter fra der hans samboer og barn befant seg. Inndragningskravet ble vurdert etter strl. § 35. Retten avviste kravet på dette grunnlaget og viste til at domfelte hadde gitt en troverdig forklaring om sin situasjon på den tid lovovertrедelsen fant sted. Retten fant det bevist at hendelsen var situasjonsbetinget og atypisk for tiltalte som hadde vært i et problematisk samboerskap. Det var ikke grunnlag for å inndra personens jaktrifle. Lagmannsretten bemerket at avgjørelsen i Rt. 1993 s. 83 skilte seg fra den foreliggende saken, fordi det fremkom opplysninger om at tiltalte fortsatt

hadde spor av tvangstanker og aggressivitet i likhet med de han hadde hatt da han begikk den straffbare handlingen.

Avgjørelsene viser at dersom det er begått en straffbar handling som for eksempel fremsettelse av en trussel eller uforsiktig omgang med våpen, så kan det få betydning for vurderingen i retning av at det ikke foreligger en nærliggende fare dersom hendelsen er atypisk eller utenfor en persons handlingsmønster. Det at en person fremsetter en verbal trussel ved en anledning er ikke nødvendigvis avgjørende. En verbal trussel vil likevel etter min mening kunne utløse et spørsmål av om forebyggende inndragning bør foretas. Det avgjørende vil likevel være hvor konkret og nærliggende det er at vedkommende vil gjennomføre trusselen. Et relevant moment i så måte, er hvorvidt personen bruker våpen for å fremsette trusselen.

Sakene fra lagmannsretten viser også at det foreligger en praksis med å vurdere en person sitt handlingsmønster, ved inndragning av gjenstander med et stort skadepotensiale.⁶⁸ Etter min mening ligger avgjørelsen LB-2010-14015 om inndragning av sverd på grensen. På den ene siden hadde personen psykiske problemer og utfordringer med å kontrollere temperamentet sitt, i tillegg til at han hadde fremsatt trusler, ved bruk av våpen. På den andre siden var dette enkelttilfeller og ikke en del av hans ordinære handlingsmønster, i motsetning til det som var tilfellet i LB-2003-15553. Samtidig hadde våpnene en stor affeksjonsverdi for domfelte. Avgjørelsen kan trekke i retning av at en persons handlingsmønster i grensetilfeller kan få betydning, især hvis det er snakk om færre gjenstander som har en økonomisk verdi eller en spesiell affeksjonsverdi for personen. Affeksjonsverdier vil likevel neppe få utslagsgivende betydning ved vurdering av om det foreligger en tilstrekkelig fare for å inndra tingen i forebyggende øyemed.

3.5.5 Oppsummering

Rettspraksis viser at det skal en del til for at kravet til “nærliggende fare” er oppfylt. Et sentralt moment av betydning er hvorvidt personen har begått et straffbar handling tidligere av liknende karakter som den straffbare handlingen det anses å være en fare for. Se for eksempel Rt. 1993. s. 83 og Rt. 2009 s. 1011. Dette gjelder både relativt farlige ting som en nettadresse, ting med et stort skadepotensiale som et våpen, og de absolutt farlige gjenstandene som falske

---

⁶⁸ LB-2015-118873. I denne saken ble to uregistrerte hagler inndratt med hjemmel i § 37 b. En ansatt i helsevesenet hadde ved flere anledninger forsøkt å bistå henne med å begå selvdrap ved kvelning, henging og CO₂-forgiftning. Lagmannsretten viste til tingrettens begrunnelse for inndragning. TAHER-2014-200168 (upublisert) “Tiltalte hadde hatt med seg våpen i bilen når han har vært på tur med fornærmede. Han har vist henne haglene for at de skulle vurdere om de skulle benyttes til selvdrap. Utfra tiltaltes handlingsmønster i denne saken finner retten det nødvendig å inndra våpnene. Hans totale mangel på dømmekraft tilser at det er fare for at de kan bli brukt ved en straffbar handling. At tiltalte vil selge våpnene fordi han nok ikke vil få våpenkort, finner ikke retten er tilstrekkelig.”

dokumenter. I tilknytning til de absolutt farlige gjenstandene vil likevel ikke dette momentet gjøre seg gjeldende i like stor grad.

At en person har begått en straffbar handling ved en anledning er imidlertid ikke tilstrekkelig. Rettspraksis tyder på at det må noe mer til, selv om gjenstanden har et stort skadepotensiale. Som vist i Rt. 1994 s. 783 om inndragning av våpen, forekom det ingen andre omstendigheter som tilsa at det forelå en fare. Personen hadde skutt i luften en gang, noe som ikke var tilstrekkelig for å oppfylle farekravet.

Det er også åpnet for at man kan vektlegge miljøet en person ferdes i. Samtidig skal det en del til, og dette momentet er neppe av stor betydning, dersom det ikke er noe helt særpreget ved miljøet.

Hva gjelder straffbare forhold som er ulike de som ligger til grunn i farekravet. For eksempel om man kan vektlegge at personen har begått en annen straffbar handling enn det som legges til grunn i farevurderingen, så er dette noe mer tvilsomt. Det kan imidlertid, etter min vurdering tyde på at man går i retning av å tilkjenne andre kriminelle forhold vekt, selv om de har en mer indirekte påvirkning på faregraden, særlig hvis man kan påvise et manglende aktverdig formål hos en person jf. Rt. 2000 s. 40 og Rt. 1998 s. 2006. I den sammenheng kan det sies at domstolene synes å legge vekt på en mer generell forbrytersk vilje hos inndragningssubjektet. Samtidig går det grenser, slik at ikke enhver slik vilje vil kunne vektlegges, jf. at faren må være konkret og nærliggende.

For ting med et stort skadepotensiale, er momentene psykisk ustabilitet og en persons handlingsmønster av sentral betydning. Ved vurderingen av en persons handlingsmønster er naturlig nok også en tidligere straffbar handling av betydning. Avslutningsvis kan det sies at det skal neppe mye til før man kan inndra en ting i medhold av § 70 1. ledd 1. pkt., men at det til en hvis grad avhenger av om det er tale om en relativt farlig ting eller en absolutt farlig ting. I tillegg synes tingens skadepotensial og den straffbare handlingen som det påberopes å utgjøre en fare for, å være av stor betydning.

3.6 Særlig om ting som er egnet til bruk ved kroppskrenkelser

3.6.1 Oversikt

Ovenfor har jeg drøftet den nedre grensen etter § 70 1. ledd 1. pkt. der hovedvilkåret for å inndra er “nærliggende fare”. Dette inndragningsgrunnlaget omfatter enhver ting som faller inn under tingsbegrepet.⁶⁹ Ved ikrafttreddelsen av den nye straffeloven ble inndragningsad-

---

⁶⁹ Se punkt 3.3 ovenfor.

gangen utvidet for “ting som er egnet til kroppskrenkelser” dersom det er “fare” for slik bruk.⁷⁰ Dette innebærer en spesifisering av inndragningsobjektet, faregrunnlaget og farekravet for de tingene omfattes av ordlyden “egnet til bruk ved kroppskrenkelser”.⁷¹ For ordensskyld presiseres det at fremstillingen i punkt 3.6 er ment som et supplement til drøftelsen og vurderingen av § 70 1. ledd 1. pkt., og at momentene og vurderingene langt på vei vil være de samme etter begge inndragningsadgangene.

Jeg vil først se nærmere på inndragningsobjektet og faregrunnlaget (3.6.3) før jeg går nærmere inn på farekravets grense (3.6.4).

3.6.2 Generelt

Det følger av forarbeidene at inndragning etter § 70 1. ledd 2. pkt har selvstendig betydning for gjenstander som det generelt ikke er forbudt å være i besittelse av, eller som det bare er forbudt å bære på offentlig sted.⁷² I praksis vil politiet ofte komme over potensielle inndragningsobjekter i forbindelse med ransaking jf. straffeprosessloven. § 195 og visitasjon jf. politiloven § 7 a. I den forbindelse vil også politiet ofte komme over gatestridsvåpen, både på privat og offentlig sted. Bakgrunnen til endringen i farekravet er det særlige behovet for å inndra gatestridsvåpen.⁷³

3.6.3 Inndragningsobjekt og faregrunnlag

For at farekravet i § 70 1. ledd 2. pkt. skal komme til anvendelse må tingen være egnet til bruk ved kroppskrenkelser. Videre er det et krav om at det er fare for “slik bruk”. Det er altså en begrensning både i tilknytning til de gjenstander som kan inndras med hjemmel i bestemmelsen og et krav om at det er en fare for at gjenstanden blir brukt på en slik måte at det vil være en kroppskrenkelse.

---

⁷⁰ I tillegg til en utvidet inndragningsadgang, er kompetansen til å beslutte inndragning for det som faller inn under § 70 1. ledd 2. pkt., overført fra domstolene til påtalemyndighetene jf. straffeprosessloven § 214 a. Beslutningskompetansen gjelder for beslaglagte gjenstander som er egnet til bruk ved kroppskrenkelse og for etterlikninger av våpen, dersom gjenstandene kan inndras etter strl. § 69 1. ledd bokstav c, eller § 70 1. ledd 2. pkt., jf. § 214 a 1. ledd.

⁷¹ § 70 1. ledd 2. pkt. har selvstendig betydning for gjenstander som det generelt ikke er forbudt å være i besittelse av, eller som det bare er forbudt å bære på offentlig sted. I praksis vil politiet ofte komme over potensielle inndragningsobjekter i forbindelse med ransaking jf. straffeprosessloven. § 195 og visitasjon jf. politiloven § 7 a. I den forbindelse vil også politiet ofte komme over gatestridsvåpen, både på privat og offentlig sted. Bakgrunnen til endringen i farekravet er det særlige behovet for å inndra gatestridsvåpen. Se Ot.prp.nr. 90 (2003-2004 s. 347-348 og s. 465.

⁷² Ot.prp. nr 90 (2003-2004) s. 465.

⁷³ Ot.prp. nr 90 (2003-2004) s. 347-348.

En naturlig forståelse av “kroppskrenkelse” er at det er en fornærmelse på legemet. Dette tilsier at enhver form for større eller mindre skader faller inn under bestemmelsen.

I straffeloven er begrepet kroppskrenkelse brukt for de minst alvorlige tilfellene av fysiske krenkelser jf. § 271. På bakgrunn av at forebyggende inndragning ikke krever at et konkret straffebud oppgis, og hensynet til prevensjon, er det naturlig å legge til grunn at enhver form for kroppskrenkelse og kroppsskade faller inn under ordlyden.⁷⁴ Sondringen mellom de vil imidlertid kunne få betydning for terskelen i forhold til hvor stor fare tingen utgjør. For eksempel kan det å bli dynket i vann med en vannpistol falle inn under ordlyden. Samtidig vil den krenkelsen en vannpistol er egnet til å påføre en person være beskjeden, noe som vil få betydning for terskelen. Dette kommer jeg tilbake til nedenfor.

Det neste spørsmålet er hva slags gjenstander som faller inn under ordlyden “egnet til bruk ved kroppskrenkelser”.

En naturlig tolkning av «ting som er egnet til bruk ved kroppskrenkelser», tilsier at tingen er av en slik art at den kan påføre fornærmelser på et legeme. Ordlyden trekker også i retning av at det ikke stilles et krav til at tingen må være ment til eller spesielt tilpasset å brukes til legekrenkelser, slik som for eksempel en slåsshanske vil være. Samtidig må gjenstanden være egnet til å påføre en krenkelse. En glassflaske vil være mer egnet til å påføre en kroppskrenkelse sammenlignet med en sofapute.

Videre følger det av forarbeidene at bestemmelsen omfatter ulike former for gatestridsvåpen, som køller, kjettinger, kniver og skytevåpen. Lovgiver har imidlertid ikke ment å begrense bestemmelsens anvendelsesområde til de rene gatestridsvåpen.⁷⁵

Hvis man ser på de gjenstandene som er eksemplifisert, er oppramsingen nesten uttømmende om gjenstander som har et stort skadepotensiale. Når bestemmelsen ikke er begrenset til gjenstander som et stort skadepotensiale, og som er særlig egnet til kroppskrenkelser, tilsier det at enhver ting i utgangspunktet kan inndras etter denne bestemmelsen, og at regelen gir et generelt vern mot ting som er egnet til kroppskrenkelser dersom det er fare for slik bruk.

På den andre siden fremgår det i forarbeidene at det avgjørende er gjenstandens skadepotensial, herunder at den er fysisk egnet til å påføre et individ en kroppskrenkelse.⁷⁶ Dette trekker i

---

⁷⁴ Jf. drøftelsen i punkt 3.5

⁷⁵ Ot.prp. nr.90 (2003-2004) s. 464. Se for øvrig våpenforskriften § 9, om forbudet mot våpen eller liknende som ikke faller innenfor våpenloven § 1.

⁷⁶ Ot.prp. nr.90 (2003-2004) s. 465.

retning av at det er tingens fysiske egenskaper som er avgjørende. Slik at terskelen blir lavere desto større skadepotensiale tingen har. For eksempel er en pute egnet til å påføre en kroppskrenkelse, men dens fysikk har ikke et særlig høyt skadepotensiale. Dersom påtalemyndigheten frykter at en pute vil bli brukt i forbindelse med en kriminell handling, må denne dermed i utgangspunktet dras inn med hjemmel i § 70 1. ledd 1. pkt., og ikke 2. pkt. Samtidig gjelder ikke dette uten unntak. Dersom eieren, eller den som bruker puten, plasser noe hardt og tungt eller spist inni puten slik at skadepotensialet økes, vil puten trolig kunne inndras etter 2. pkt. Til syvende og sist er det tingens egnethet til å påføre kroppskrenkelser som avgjør om den kan subsumeres under 2. pkt. eller ikke. Ordlyden og forarbeidene trekker dermed i retning av at regelen i utgangspunktet kan benyttes på alle gjenstander som har et iboende skadepotensial, eller hvor tingen endres slik at den kan påføre en slik skade.

3.6.4 Farevurderingen

Hva som skal til for å kunne inndra etter 70 1. ledd 2. pkt. er uklart og lovgiver har også gitt uttrykk for at det ved grensetilfeller kan oppstå praktiske problemer.⁷⁷

Det er et markert skille mellom § 70 1. ledd 2. pkt og § 70 1. ledd 1. pkt. Dette fremgår også i forarbeidene, hvor det er uttalt at det ikke er krav til en nærliggende fare og at farekravet er “markert lavere”.⁷⁸

Spørsmålet er hva som ligger i farekravet, herunder om det er et krav til at faren er konkret og nærliggende i tid, også etter 2. pkt.

Som drøftet ovenfor i punktene 3.5.2-3.5.5 er det flere momenter som får betydning i farevurderingen. Som nevnt, er inndragningsadgangen i § 70 1. ledd 2. pkt. en spesifisering av inndragningsobjektet, faregrunlaget og farekravet, men da slik at momentene i 70 1. ledd 1. pkt. er de samme jamfør formuleringen i § 70 1. ledd 2. pkt.

En naturlig tolkning av “fare” tilsier at det foreligger en risiko for at noe uønsket skal skje, som i denne sammenheng er en kroppskrenkelse. Ser man ordlyden i sammenheng med kravet om en “nærliggende fare” etter 1. pkt., vil ordlyden tale i retning for at det skal mindre til, både i forhold til sannsynligheten og nærheten i tid. Etter ordlyden er det ikke et krav om at faren må materialisere seg i nærmeste fremtid. Hva mer som ligger i selve farekravet gir ikke ordlyden holdepunkter for.

---

⁷⁷ NOU: 2002:4 s. 260.

⁷⁸ Ot.prp. nr.90 (2003-2004) s. 465.

Videre fremgår det av forarbeidene, som jeg nevnte ovenfor, at det avgjørende er gjenstandens skadepotensiale,⁷⁹ Uttalelsene i forarbeidene trekker i retning av at terskelen for å inndra vil bli lavere jo mer alvorlig kroppskrenkelser tingen er egnet til å påføre. Samtidig har lovgiver neppe ment at en tings skadepotensiale i seg selv skal være tilstrekkelig, men at det også må være øvrige forhold som tilsier at det foreligger en slik fare. En kniv har i utgangspunktet et stort skadepotensiale, men dersom det er snakk om en vanlig smørkniv har den et mindre skadepotensiale enn en jaktkniv. Den ene vil være skarpere og større enn den andre. Men også små kniver kan ha et stort skadepotensiale. Når det avgjørende er gjenstandens skadepotensiale, legger dette, etter min mening opp til en konkret vurdering av hvordan gjenstanden er i for eksempel skarphet og effektivitet.

Som nevnt ovenfor under punkt 3.5.2, er det et krav at tingen er en sentral del i den straffbare handlingen man mener det er fare for. Det samme må gjelde her. Farekravet gjelder for “kroppskrenkelser” og det er dette som må vurderes.

Hvis det for eksempel var tale om et lovlig våpen som var plombert, så ville ikke det vært like egnet til kroppskrenkelse etter sin naturlige bruk. Men generelt ville den fortsatt vært egnet til å påføre en person et slag, og i den situasjonen hatt et potensiale til å påføre en kroppskrenkelse. Dersom man skulle kunne inndra det plomberte våpenet etter § 70 1. ledd 2. pkt., må det være omstendigheter som tilsier at den faktisk vil bli brukt til å påføre en kroppskrenkelse ved et slag.

En ting vil også kunne være egnet til å fremsette trusler, noe som i i utgangspunktet må vurderes etter § 70 1. ledd 1. pkt. Et annet spørsmål er imidlertid om en trussel om vold kan være tilstrekkelig for å bevise at det er en fare for en kroppskrenkelse.

En spesifisering av faregrunnlaget tilsier etter min mening at faren til en viss grad må være konkret. Også et eksempel i forarbeidene kan bidra til å belyse dette:

”Inndragning av gatestridsvåpen kan for eksempel være aktuelt hvis politiet under en ransaking i bopel kommer over stridsvåpen eller en gjeng blir påtruffet utrustet med våpen som det ikke er straffbart å være i besittelse av på offentlig sted, og det på grunn av medlemmenes opptreden er fare for at våpnene vil bli brukt.”⁸⁰

---

⁷⁹ Ot.prp. nr.90 (2003-2004) s. 464.

⁸⁰ Ot.prp. nr.90 (2003-2004) s. 465.

Det at eksempelet henviser til en opptreden blant innehaverne som tilsier en fare for bruk av våpnene, kan etter min vurdering tas til inntekt for at det må foreligge noe konkret ved en persons opptreden som tilsier at det er en fare for å at tingen kan bli brukt til en kroppskrenkelse.

Spørsmålet er om personens atferd og tingens skadepotensiale alene vil være tilstrekkelig for å inndra en gjenstand permanent. Som vist i drøftelsen ovenfor, kan man legge vekt på hvilket miljø en person ferdes i. Likevel må faren vurderes konkret opp mot den enkelte personen. Etter min vurdering er en situasjon som nevnt i forarbeidene, tilstrekkelig for å inndra ting med et stort et skadepotensiale. Dette må også gjelde uavhengig av om vedkommende har sporadisk kontakt med miljøet. Også hensynet til effektivitet og formålet med bestemmelsen trekker i retning av et slikt resultat.

Dersom politiet derimot foretok en ransaking hjemme hos personen, etter en slik hendelse, og fant et jaktvåpen, ville man trolig vært avhengig av forholdene for øvrig for å kunne inndra våpenet. I en slik vurdering ville det også vært av interesse om vedkommende hadde et aktverdig formål med å ha jaktvåpenet. Selv om hensynet til prevensjon gjør seg særlig gjeldene, er det krav til at det foreligger en fare, og at faren til en viss grad er konkret. Det ville vært mer graverende å ta med seg et jaktvåpen enn en kniv inn i en konflikt. Dersom vedkommende i stedet tok med seg et skytevåpen eller en skytevåpenetterlikning, ville dette kunne blitt annerledes. I en slik situasjon er likheten mellom den første inndratte gjenstanden og den gjenstanden politiet finner ved ransakingen større. Samtidig ville en slik handling trekke i retning av at vedkommende er tilbøyelig til å bruke våpen på en måte som kan påføre kroppskrenkelser.

Hvorvidt en eller flere trusler kan utløse et krav om inndragning etter § 70 1. ledd 2. pkt. vil også bero på de øvrige omstendighetene i saken. På den ene siden kan en trussel være en foranledning til at en situasjon kan eskalere, slik at den indirekte kan medføre en fare. Men enhver nabofeide eller konflikt som ikke involverer gjenstander med et skadepotensiale, kan ikke være tilstrekkelig for at det foreligger en fare for kroppskrenkelse. Det ville imidlertid stilt seg annerledes dersom en trussel blir fremsatt med et våpen eller en annen ting med et skadepotensiale. Faren for at vedkommende er tilbøyelig til å ty til kroppskrenkelse vil være mer konkret enn ved en muntlig trussel.⁸¹

---

⁸¹ Se for øvrig drøftelsen i 3.5.5.3.

Etter min vurdering trekker forarbeider og lovtekst i retning av at faren til en viss grad må være konkret, særlig hvis det er spørsmål om gjenstander som ikke egentlig er ment til å påføre kroppskrenkelser, men som har et annet aktverdig formål eller stor verdi. På den andre siden er kravet til sannsynlighet for at tingen vil bli brukt til en slik handling markant lavere enn etter § 70 1. ledd 1. pkt.

4 Avslutning

Formålet med denne oppgaven har vært å drøfte den nedre grensen for § 70 1. ledd 1. pkt. I tillegg har jeg ønsket å belyse det nye farekravet i § 70 1. ledd 2. pkt.

Regelen om forebyggende inndragning etter bestemmelsens 1. ledd, har i utgangspunktet et vidt anvendelsesområde fordi den kan benyttes på enhver gjenstand som faller inn under tingsbegrepet. Vurderingstemaet og momentene som fremgår i praksis setter imidlertid en begrensning i adgangen til å inndra i forebyggende øyemed. Påtalemyndigheten står ikke fritt til å inndra i forebyggende øyemed når de selv skulle ønske det. Praksis viser en streng linje som viser at det har betydelig vekt om personen har begått en straffbar handling tidligere og om vedkommende har et aktverdig formål med å være i besittelse av tingen. Samtidig viser gjennomgangen av rettspraksis at utviklingen vedrørende forebyggende inndragning har vært stabil, men at det blant annet foregår en overføring av kompetanse til å beslutte forebyggende inndragning fra rettsvesenet til politiet. I tillegg viser utviklingen at kravene senkes hvor det er fare for liv og helse, samtidig som at de teknologiske utviklingene nødvendiggjør særreguleringer.

Min oppfatning av instituttet forebyggende inndragning, er at vi beveger oss mot et samfunn hvor politivesenet (herunder påtalemyndighetene) får overført stadig mer kompetanse for å sørge for at vi alle er trygge. Samtidig er det viktig at vi har klare formeninger om hva som kan tillates, slik at den som blir utsatt for forebyggende inndragning nyter et reelt rettsvern, og slik at slike former for eiendomsoverføringer ikke oppleves som dobbeltstraff. I denne sammenhengen er det sentralt at den nedre grense for hva som kreves av blant annet fare blir opprettholdt.

Kildeliste

Lover

Straffeloven (2005)	Lov av 20 mai 2005 nr. 28 om straff
Straffeloven (1902)	Lov av 22 mai 1902 nr. 10 om alminnelig borgerlig straffelov (opphevet)
Straffeprosessloven (1981)	Lov av 22 mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker
Politolven (1995)	Lov av 4 august 1995 nr. 25 om politiet
Våpenloven (1961)	Lov av 6 september 1961 nr. 1 om skytevåpen og ammunisjon
Våpenforskriften (2009)	Forskrift av 25 juni 2009 nr. 904 om skytevåpen, våpendeler og ammunisjon mv.

Lovforarbeider

Innst.O. nr. 72 2004-2005	<i>Innstilling fra justiskomiteen om lov om straff (straffeloven)</i>
Ot.prp. nr.90 (2003-2004)	<i>Om lov om straff</i>
Ot.prp. nr. 31 (1971-1972)	<i>Om lov om endringer i lovgivingen om inndragning på grunn av straffbare handlinger</i>
NOU:2007:2	<i>Lovtiltak mot datakriminalitet</i>
NOU:2002:4	<i>Ny straffelov, straffelovkommisjonen delutredning VII</i>

Rettsavgjørelser

Høyesterett

Rt. 2015 s. 1311
Rt. 2012 s. 1180
Rt. 2009 s. 1011
Rt. 2000 s. 40
Rt. 1998 s. 2006
Rt. 1997 s. 1282
Rt. 1997 s. 27
Rt. 1993 s. 83
Rt. 1992 s. 904
Rt. 1992 s. 601
Rt. 1991 s. 986
Rt. 1991 s. 248

Rt. 1990 s. 417
Rt. 1961 s. 611
Rt. 1925 s. 798

Underrettsavgjørelser

LA-2012-35798
LB-2015-118873
LB-2013-71878
LB-2010-14015
LB-2003-1553
LE-2012-6350

TAHER-2014-
200168 (upublisert)

Litteraturliste

- Andenæs (2016) Andenæs, Johs, *Alminnelig strafferett*, Rieber-Mohn, Georg Fredrik, Knut Erik Sæther (red). 6. utgave, 2016.
- Eskeland (2015) Eskeland, Ståle, "*Strafferett*" 4. utgave, 2015.
- Haugland (2004) Haugland, Geir Sunde "*Våpen og knivforbudet*"
- Matningsdal (2015) Matningsdal, Magnus, *Straffeloven alminnelige bestemmelser-kommentarutgave, 2015*.
- Matningsdal (2016) Matningsdal, Magnus, "Kommentar til straffeloven", Norsk lov-kommentar, nettversjon
[sitert 15 april 2017]
- Matningsdal (1987) Matningsdal, Magnus, "*Inndragning*", 1987.
- Rui (udatert) Betenkning: Sivilrettslig inndragning rettet direkte mot formuesgoder,
https://www.regjeringen.no/contentassets/563c5153753e41438ec0b6d047f3ab20/betenkning_sivilrettslig-inndragning.pdf
[sitert 19 april 2017]
- Sunde (2011) Sunde, Inger Marie, "Automatisert inndragning", *Lovdata (2011)*

